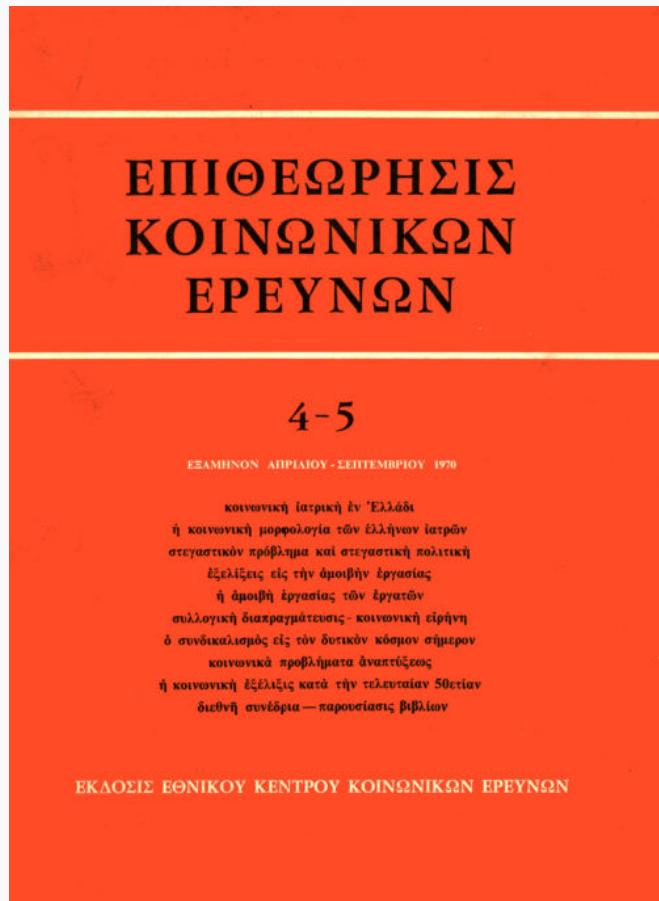

The Greek Review of Social Research

Vol 4 (1970)

4-5

Ο συνδικαλισμός εις τον δυτικόν κόσμον
σήμερον

Solomon Barkin, Ιωάννης Καβάσιλας

doi: [10.12681/grsr.509](https://doi.org/10.12681/grsr.509)

Copyright © 1970, Solomon Barkin, Ιωάννης Καβάσιλας

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

To cite this article:

Barkin, S., & Καβάσιλας I. (1970). Ο συνδικαλισμός εις τον δυτικόν κόσμον σήμερον. *The Greek Review of Social Research*, 4, 222-234. <https://doi.org/10.12681/grsr.509>

ό συνδικαλισμὸς εἰς τὸν δυτικὸν κόσμον σήμερον

ύπό^ο
Solomon Barkin

Καθηγητοῦ τῶν Οἰκονομικῶν
εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Μασαχονσέτης

(Μετάφραστις Ἰωάννου Καβάσιλα)

Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη παρετηρήθη ἀναζωπύρησις τοῦ ἐνδιαφέροντος τῶν ἐργατικῶν ἑνώσεων καὶ τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου διὰ τὸ θέμα τῆς συμμετοχῆς τῶν ἐργαζομένων εἰς τὴν διοίκησιν τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ εἰς τὰ σώματα τὰ λαμβάνοντα ἀποφάσεις κοινωνικοῦ περιεχομένου. Ἐν τούτοις, εἰς τοὺς κύκλους τῶν ἐργατικῶν ἑνώσεων ἔξακολουθεῖ νὰ ὑφίσταται ἐντονος ἀνησυχία, παρὰ τὴν εὐρεῖαν ἐπέκτασιν καὶ τὸν σηματικὸν ρόλον τὸν ὅποιον διαδραματίζουν αἱ συλλογικαὶ διαπραγματεύσεις, τὴν τοποθετήσιν ἐργατικῶν στελεχῶν εἰς καιρίας κυβερνητικάς θέσεις, τὴν ἀνάπτυξιν τῆς συνεργασίας διοίκησεως καὶ ἐργαζομένων καὶ τὴν ἀξιοσμένων βελτίωσιν τὸν βιοτικὸν ἐπιπέδον, τὸν παραχόν καὶ τὴς κοινωνικῆς θέσεως τοῦ μισθωτοῦ. Ἡ ἀνησυχία αὐτὴ ἐκφράζεται μὲ τὴν διατύπωσιν τῆς κατηγορίας ὅτι, παρὰ τάς ἐπιτευχθείσας προδόσους, ἡ διαδικασία λήψεως ἀποφάσεων προμένει ἐκτὸς τῶν δρόμων δυνατότητος τῶν ἐργατικῶν ἑνώσεων καὶ τῶν μισθωτῶν. Τὸ γερμανικὸν ἐργατικὸν κίνημα κατευθύνεται κυρίως πρὸς τὸ ἀττίμα τῆς ηδεημένης «βιομηχανικῆς δημοκρατίας». Ἐπίσης, ἀλλαὶ ἐργατικοὶ ἑνώσεις ἐθνικοῦ ἐπιπέδου δεικνύουν ἐνδιαφέρον διὰ σχήματα συμμετοχῆς εἰς τὴν διοίκησιν τῶν ἐπιχειρήσεων. Αἱ ὑπάρχουσαι διώματα προτάσεις θεωροῦνται ἀνεπαρκεῖς, αἱ παλαιά μέθοδοι ἐλλιπεῖς καὶ τὰ νέα σχέδια μὴ ίκανοποιητικά. Ἡ σύγχρονος ἐποχὴ ἀπαιτεῖ νέας προδιαγραφάς.

Ἀνταποκρινόμεναι εἰς τὴν πίεσιν τῶν ἐργατικῶν ἑνώσεων αἱ κυβερνήσεις ἔξετάζουν πλείστας προτάσεις. Ὁ πρόεδρος De Gaulle παρέσχε δημοσίᾳ πλήθος ὑποσχέσεων διὰ τὴν συμμετοχὴν τῶν μισθωτῶν εἰς τὴν διοίκησιν καὶ τὰ κέρδη τῆς βιομηχανίας. Τὸ αὐτὸ θέμα θὰ ἀποτελέστη τὸ ἐπίμαχον σημεῖον κατὰ τὰς προσεχεῖς γερμανικάς ἐκλογάς. Εἰς τὴν Ὀλλανδίαν ἔξετάζεται πρότασις τῆς ἐπιτροπῆς Verdam (1965) ἀναφερομένη εἰς τὴν ἀναμόρφωσιν τῆς περὶ ἐταιρῶν νομοθεσίας. Εἰς τὴν Σουηδίαν δημόνυμη ἡ ισχὺς τῶν συμβούλιων ἐργασίας καὶ κατεστρώθησαν ἄκριβέστεροι κανονισμοί λειτουργίας αὐτῶν, συνεχίζομένης ταυτοχρόνως τῆς ἐρευνητικῆς ἐργασίας. Οἱ Νορβηγοὶ ἐπεξέτειναν τὰ δικαιομάτα τῶν «Ἐπιτροπῶν Ἐπαφῆς» καὶ τῶν ἐπιτροπῶν ἐργασίας. Εἰς τὴν Μεγάλην Βρετανίαν, ἡ ἐπιτροπὴ Donovān προέβη εἰς κατάταξιν τῶν εἰδικῶν προτάσεων πρὸς ἐπαύξησιν τῆς συμμετοχῆς τῶν μισθωτῶν εἰς τὴν διοίκησιν τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ ἔλαβε θέσειν ὑπὲρ τῆς ἀναλήψης δραστηριότητος διὰ τῆς προτιμήσεως ἐκείνων αἱ ὄποιαι περιεῖχον ὑποδείξεις ἐνεργειῶν εἰς θέματα μὲ μεγαλυτέρων προτεραιότητα. Εἰς τὴν Ιταλίαν, αἱ ἑνώσεις ἐπιζητοῦν νὰ ἐπεκτείνουν τὴν ἐπιρροήν των, μέσῳ συμφωνιῶν ἐπιχειρησιακοῦ ἐπιπέδου, ὡς καὶ δι’ αἰτημάτων πρὸς διαμόρφωσιν προγραμμάτων ἀποταμεύσεως ἐπενδυτικῆς κατευθύνσεως, ὥστε δι’ αὐτῶν νὰ δύνανται νὰ ἐπηρεάζουν τὰς περὶ ἐπενδύσεων ἀποφάσεις εἰς τὴν χώραν των. Εἰς τὸν Καναδᾶν, ἡ κυβέρνησις ὑποστηρίζει τὴν συνεργασίαν μεταξὺ τῶν

έργαζομένων καὶ τῆς διοικήσεως εἰς ἐπίπεδον ἐπιχειρήσεως. Ἐν τούτοις, εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας αἱ ἐπιτυχίαι τῶν ἐργατικῶν ἐνώσεων εἰς τὴν διεύρυνσιν τοῦ πεδίου ἑφαρμογῆς τῶν συλλογικῶν διαπραγματεύσεων καὶ τὴν ἀπόκτησιν οἰκονομικῶν ὕφελμάτων ἡμβύνων τὰ κατὰ καιροὺς διατυπώμενα αἰτήματα δὶ’ ἑθνικοποίησιν, δὶ’ εἰδικὰ συμβούλια βιομηχανίας καὶ δὶ’ ἐκπροσώπησιν τῶν μισθοτῶν ἢ τοῦ δημοσίου εἰς τὰ διοικητικά συμβούλια τῶν ἐπιχειρήσεων.

Ἡ ἐνέον ἀσκούμενη πίεσις διὰ μεγαλυτέρων συμμετοχὴν τῶν ἐργατῶν ἀποτελεῖ, ἐν μέρει, ἀντικατοπτρισμὸν παλαιῶν προγραμμάτων. Ἀποτελεῖ δῆμος, ἐπίσης, ἔνδειξην ὅτι αἱ ἐργατικαὶ ἐνόσεις ἀναζητοῦν περιστότερον ἐνεργὸν ρόλον καὶ εὑρυτέρας λειτουργίας ἔντος τῆς συγχρόνου κεφαλαιοκρατικῆς κοινωνίας. Παρὰ τάς μεγάλους ἐπιτεχεῖς τῶν, αὗται ἐπίζητοῦν μεγαλυτέρων ἱκανοποίησιν. Ἐπιθυμοῦν νιοθέτησιν προγραμμάτων τὸ ὄποια θὰ συνεδίσαν τὰς ὑποχρεώσεις τῶν διὰ τὴν ἐκπροσώπησιν τῶν ἀμέσων οἰκονομικῶν συμφερόντων τῶν μισθοτῶν πρὸς μεγαλυτέρας εὐκαρίας διὰ τὴν διατήρησιν τοῦ προστατευτικοῦ τῶν χαρακτήρος δυσοῦ ἀφορᾶ εἰς τὴν οἰκονομικὴν καὶ κοινωνικὴν ἴστορα καὶ πρόδοσιν. Ἀκόμη καὶ εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας, δουι αἱ ἐργατικαὶ ἐνόσεις δίδουν ἔμφασιν εἰς τὰς ἀπὸ εὐθείας συλλογικὰς διαπραγματεύεις καὶ τὴν διεύρυνσιν τῆς πολιτικῆς τῶν δραστηριότητος, οἱ ἥγετοι τούτων διακηρύξουσιν περιοδικάς τὰς ἀντιρρήσεις τῶν καὶ τὰς ἀνησυχίας τῶν δὶ’ ὥρισμένους τρόπους συμπεριφορᾶς καὶ δράσεως ἐντὸς τῆς βιομηχανίας.

Τὸ παρὸν ἄρθρον περιγράφει καὶ ἀξιολογεῖ τὰς ὑφισταμένας εἰς τὸ ἐργατικὸν κίνημα ἀπόνεις καὶ καθορίζει ἀρκετά τρέχοντα θέματα τὰ ὄποια ἀπαιτοῦν τὴν προσοχὴν τοῦ κινήματος καθὼς καὶ τὴν κατεύθυνσιν τῶν μεταβολῶν εἰς τὴν πολιτικὴν καὶ τὴν διάρθρωσιν τούτων.

ἡ παροῦσα κατάστασις τῶν ἐργατικῶν ἐνώσεων καὶ τῶν ἐργατῶν

a. Ἡ νέα κατάστασις τῶν ἐργατικῶν ἐνώσεων καὶ αἱ συλλογικαὶ διαπραγματεύσεις

Ἡ περίοδος τοῦ πολέμου καὶ τῶν πρώτων μεταπολεμικῶν ἑταῖρων μίαν νέαν ἐποχὴν διὰ τὰς ἐργατικὰς ἐνώσεις κατὰ τὴν ὄποιαν παρετηρήθη συνεχῆς ἐπέκτασις καὶ νομιμοποίησις τοῦ θεσμοῦ τῶν συλλογικῶν διαπραγματεύσεων. Τὰς ἐργατικὰ κινήματα τὰ ὄποια κατελύθησαν ὑπὸ τοῦ φασισμοῦ καὶ τοῦ ναζισμοῦ—ξέαιρεσιν τοῦ κινήματος τῆς Ἰσπανίας—ἀνασυνεκροτήθησαν. Περὶ τὰ μέσα τῆς δεκαετίας 1951-1960 αἱ ἐργατικαὶ ἐνώσεις κατέστησαν εἰμεγέθεις δραγματισμοῦ, ἀπασχολούντες μέγαν ἀριθμὸν ὑπαλλήλων. Παρὰ ταῦτα, αὗται παρέμειναν ἀσθενεῖς εἰς τὴν Γαλλίαν, ἀνεπαρκεῖς διὰ συλλογικάς διαπραγματεύσεις

εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ ἡμποδίσθησαν εἰς τὴν ἀνάπτυξίν των λόγων ἰσχυρᾶς ἀντιδράσεως εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας.

Τὰ εὐρώπαικὰ συστήματα συλλογικῶν διαπραγματεύσεων κατέστησαν πρότυπα διὰ τὴν ληψιν ἀποφάσεων ἐπὶ τὸν δρόν ἀπασχολήσεως, καίτοι ἡ μορφὴ των καὶ τὸ περιεχόμενόν των διέφερε σημαντικῶς ἀπὸ χώρας εἰς χώραν. Αἱ συλλογικαὶ συμβάσεις ἀπέτελεσαν τοὺς βασικοὺς κώδικας συμπεριφορᾶς εἰς τὴν βιομηχανίαν καίτοι κατὰ τρόπον περιστότερον περιορίσμενον ἀπὸ δ, εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας. Αἱ ποτικαὶ συνθείαι, ἡ στάσις τῶν μισθοτῶν καὶ αἱ νομικαὶ προδιαγραφαὶ παρέμειναν τὰς κύριας ἐμπόδια εἰς τὰς προθέσεις καὶ τὰς ἀποφάσεις τῶν ἐργοδοτῶν ἐπὶ πλείστων προβλημάτων ἐντὸς τῶν ἐργοστασίων.

Αἱ ἐργατικαὶ ἐνώσεις, ἀλλοτε δργανισμοὶ ἀντιπολιτεύσεως καὶ διαμαρτυρίας κατὰ τῆς κοινωνίας, κατέστησαν συνεργάται μὲν ἐνεργὸν ρόλον, διαπραγματεύται καὶ σύμβουλοι τῶν διοικησεων τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ τῶν κυβερνήσεων. Αἱ κυβερνήσεις εἰς πλέονεγαν πρὸς αὐτὰς ὡς εἰς εἰστηγήτας καὶ ὑποστρικτάς οἰκονομικῆς ἀνασυγκροτήσεως καὶ πραγματοποίησεως ὑψηλοτέρας παραγωγικότητος, εἰς χώρους διόπου ἀλλαι ὁμάδες, καὶ μάλιστα αἱ τίτλοι διοικήσεως ἐπιτερπήσεων, ἐφαίνοντο νὰ ὑστεροῦν. Αἱ ἐνέργειαι καὶ ἡ παρακολούθησις τῶν κατέστησαν ἀπαραίτητοι διὰ τὴν ἐκτέλεσιν πλείστων προγραμμάτων. Αἱ νέαι κυβερνήσεις ἀνέθεσαν εἰς τοὺς ἥγετος τῶν ἐργατικῶν ἐνώσεων κεντρικούς ρόλον διὰ τὴν χάραξιν κατεύθυνσεων πολιτικῆς καὶ πλείστοι εἴκ αὐτὸν διωρίσθησαν μέλη διοικητῶν συμβουλίων.

β. Ἡ ἐπίτενξις τῶν σκοπῶν τῶν ἐργατικῶν ἐνώσεων

Αἱ ἐργατικαὶ ἐνώσεις ἔχουν ἐπηρέασει βαθύτατα τὴν πολιτικὴν τῶν κυβερνήσεων. Αὗται νιοθέτησαν τὸ αἴτημα τῆς ἐξαλείψεως τῆς ἀνεργίας. Ἡ πλήρης ἀπασχόλησις κατέστη πρόγραμμα ἀντικειμενικός στόχος. Ταχέως ἀποφάσεις διὰ τὴν ἄνοδον τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου καὶ τὴν ἀνῆσην τῶν μέσων ὑποβοήθησεως τῆς προστοκτικῆς ἀναπτύξεως συνεδύσθησαν πρὸς ἐπιψηλοτέρους ρυθμοὺς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, μὲ ἀπότελεσμα τὴν ἐνσωμάτωσιν τῶν εἰς τὰ ἡδὸν ἑφαρμοζόμενα προγράμματα, ἀφοῦ προηγούμενων ἔξητάσθησαν ἐξ ἀπόψεως ὑφισταμένων, κατὰ περιόδους, ἀνησυχίῶν ὡς πρὸς τὴν σταθερότητα τῶν τιμῶν, τὰς πληθωριστικὰς πιέσεις καὶ τὴν διατάραξιν τοῦ διεθνοῦς ἰσοζυγίου πληρωμῶν. Καθὼς οἱ μισθωτοὶ ἐπεδίωκον νὰ ἀπαλλαγοῦν ἐπὶ τῶν περιορισμῶν τῆς πολεμικῆς περιόδου, τῶν φασιστικῶν καὶ ναζιστικῶν ἐλέγχων, καὶ ἀπῆτουν προστατευτικά μέτρα κατὰ τῆς ἀναγκαστικῆς ἐργασίας εἰς στρατόπεδα, ὡς τὰ ὑφιστάμενα εἰς τὰς κομμουνιστικάς χώρας, αἱ κυβερνήσεις ἐγκατέλειψαν τοὺς ἐλέγχους ἐπὶ τῆς ἐργασίας. Οἱ ἀντικειμενικοὶ αὐτοὶ σκοποὶ τῆς πολιτικῆς τῶν ἐργατικῶν ἐνώσεων ἐνεσωματώθησαν καὶ εἰς τὴν ἔθνικήν νομο-

θεσίαν τῶν διαφόρων κρατῶν καὶ εἰς τὰς διεθνεῖς συμβάσεις ἐργασίας.

γ. Ἡ βελτίωσις τῶν συνθηκῶν ζωῆς καὶ ἐργασίας τῶν μισθωτῶν

Ἄξιοσημείωτος βελτίωσις ἐπετεύχθη εἰς τὸ ἐπίπεδον διαβιώσεως καὶ παροχῶν τὸ ἀπολαμβανόμενον ὑπὸ τῶν ἐργατῶν καὶ ὑπαλλήλων εἰς ὅλας τὰς χώρας. Τὰ ἐπίπεδα πραγματικὸν εἰσόδημάτος ἀνήλθον σημαντικῶς. Οἱ ἐργάται ἡδονήθησαν διὰ πρώτην φοράν νῦν σημειώσουν, ἐπὶ μακρὰς χρονικάς περιόδους, βελτίωσιν τῶν πραγματικῶν ἀποδοχῶν τον. Τοῦτο κατέφανη ὑπὸ μορφὴν καλυτέρων συνθηκῶν στεγάσεως καὶ ἐνδυμασίας, ἀφονοτέρας τροφῆς, οἰκιακοῦ ἔζοπλισμοῦ, νέον ἥ καὶ διπλῶν κατοικιῶν, συσκευῶν τηλεοράσεως καὶ αὐτοκινήτων. Κανονικαὶ ἄδειαι μετ' ἀπόδοχων κατέστησαν κοινὸς τόπος. Ἡ κοινωνικὴ ἀσφάλιστις ἐκλαύψεν εἰς μεγάλην κλίμακαν τὰ ἀπρόδοπτα τῆς ζωῆς, μὲ σημαντικὴν βελτίωσιν τῆς ἐπαρκείας τῶν προσθέτων παροχῶν. Τὰ ἔτη ὑποχρεωτικῆς σχολικῆς ἐκπαιδεύσεως ἦντη θησαν, ἐνῷ ταυτορόων μεγαλύτερος ἀριθμοῦς χαμηλοῦ εἰσοδηματικοῦ ἐπιπέδου εἰσήλθεν εἰς τὴν μέσην καὶ ἀνωτάτην ἐκπαίδευσιν. Αἱ ὑπηρεσίαι ὑγειονομικῆς περιθάλψεως διηγράφησαν. Οἱ πολίται ἐνεθαρρύνθησαν πρὸς ἀποκαταστάσιν, διατήρησιν καὶ προώθησιν τοῦ ἐπιπέδου τῶν ἐπιτευγμάτων τον. Τὰ προγράμματα περιθάλψεως ἀντικατεστάθησαν προοδευτικῶς δι' ὑπηρεσιῶν ἀποκαταστάσεως καὶ εὐκαιρίων παραγωγικῆς συμμετοχῆς ἐντὸς τῆς κοινωνίας. Ἡ ἀρχὴ τῆς θεσπίσεως κατωτάτων ὅριον δικαιομάτων καὶ παροχῶν, ἐπὶ ἀνθρακοῦ ἐπιπέδου, διεδόθη προοδευτικῶς.

Ἐν αἰσθηματικής εὐημερίᾳ διεπέραστε τὸ σύνολον τῶν ἐργαζομένων. Ἡρχισαν νὰ ἀπολαμβάνουν τὰ νέα ἀγαθά, νὰ ἐπωφελοῦνται τῶν νέων ὑπηρεσιῶν καὶ εὐκαιριῶν. Ἡ κατάστασις τῆς συνεχοῦς σπάνιος ἐργατικῶν χειρῶν εἰχεν ὡς ἀπότελεσμα τὴν δημιουργίαν ἐνὸν νέου αἰσθήματος αὐτοπειθήσεως, συνοδευούμενον ὑπὸ μεγαλύτερας διαπραγματευτικῆς δυνάμεως τόσον τῶν ἀτόμων δύον καὶ τῶν ἐργατικῶν ἐνώσεων. Ἄλλη ἡ μεγάλης κλίμακος ἀνεργία εἰς τὰς "Ηνωμένας Πόλιτείας εἰς τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς δεκαετίας 1951-1960 ὑπενόμευσε τὸ νέον τοῦτο κλίμα τὸ αὐτοπειθήσεως. Ἐπεκράτησαν φόβοι ἐκμηχανίσεως ἥ αὐτοματοποίησεως τῆς παραγωγῆς. Ἡ παραπτηρεῖσα ὀπισθόδρομησις ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ 1966 μέχρι τοῦ 1968 εἰς τὴν Εὐρώπην, καίτοι οὐχὶ τόσον συνθλιτική, ἡ πειλητησην ἐπίσης τὸ θετικὸν τοῦτο κλίμα τὸ δύοιον ἐδημιουργήθη κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη. Ἡ ὀπισθόδρομησις ἥ δύοις παρετηρήθη τελευταῖς εἰς τὴν Γαλλίαν ἵσως προκαλέσῃ μεγαλυτέρων δυσπρέσκειαν.

δ. Αἱ θέσεις τῶν ἐργατικῶν ἐνώσεων

1. Συμβιβαστικότης εἰς τοὺς κόλπους τῆς ἡγεσίας καὶ τὰ μέλη τῶν ἐργατικῶν ἐνώσεων. Αἱ πρόδοι αὐτοὶ προεκκλέσαν εἰς τοὺς κόλπους τῆς ἡγεσίας τῶν

ἐργατικῶν ἐνώσεων καὶ εἰς τὰ μέλη των ἰσχυράν τάσιν διαλλακτικῆς συμπεριφορᾶς, ἀκόμη δὲ καὶ συνεργασίας μὲ τοὺς οἰκονομικούς παράγοντας καὶ τὰς κυβερνήσεις. Αἱ ἐνώσεις καὶ οἱ μισθωτοὶ ἱκανοτοιηθῆσαν ἐκ τῶν ἐπιτευχέντων οἰκονομικῶν καὶ κοινωνικῶν κερδῶν, ἡσθάνθησαν δὲ βεβαιότητα διὰ τὴν συνεχῆ βελτίωσιν τῆς θέσεώς των. Οἱ ἡγέται ἡθοληθησαν μὲ τὸν καθειρωμένον μηχανισμὸν συμβάσεων, συντάξεων προτάσεων καὶ πλέσεως πρὸς τὰς κυβερνήσεις.

Πλεῖστοι ἡγέται ἔμειναν ἱκανοποιημένοι μὲ τὴν θεσμοθετηθείσαν, τρόπον τινά, διαδικασίαν πρὸς ἐπιτευξὶν ἀνοδικῆς πορείας. Τὸ κενὸν τὸ δημιουργήθεν ἀπὸ τὴν ἐλλειψιν στελεχῶν τῆς νεωτέρας γενεᾶς ἐντὸς τῆς ἡγεσίας ἐνίσχυσε τὴν στάσιν αὐτῆν. Πράγματι, ἐλάχιστοι νέοι μαχητικοὶ καὶ ἰκανοὶ δι' ἀδύνατος ἐνεφαρμόσθησαν. Ωρισμένοι ἡγέται ἐπεδίωξαν τὴν ἐπανεξέτασιν τῶν προβλημάτων καὶ θέσεων ἡ τοῦ περιεχομένου παλαιοτέρων καὶ νεωτέρων στόχων. Ἡ πλειονότητα, ἐν τούτοις, ἀνέμενεν ἐξετερικάς πιέσεις διὰ νὰ ἐντοπίσῃ νέα προβλήματα ἢ κατευθύνσεις. Οἱ ἔιδοι δὲν θὰ ἡδονάντων νὰ ἐπιταχύνουν τὴν διεργασίαν αὐτήν διὰ τῆς προβλέψεως τῶν προβλημάτων ἢ τῆς ἀναζητησεως νέων λύσεων. Καίτοι τινὲς ἔξι αὐτῶν θὰ ἡσαν πρόδυμοι νὰ παραδεχθοῦν ἀνάγκην μεταβολῶν, ἐλάχιστοι θὰ ἐπεθύμουν ζωηρότερην τὴν ἐπίσπευσιν αὐτῶν. Οὗτοι δὲν ἡσαν ἔτοιμοι νὰ μεταβάλουν τὰς ὑφισταμένας διαρθρώσεις ἀκόμη καὶ ἔταν αὐτοὶ θὰ ἡδονάντων νὰ ἀναστείλουν τὴν ἀποτελεσματικής ἔξιλειν τῶν πραγμάτων. Ἡ δραγμωτική διάρθρωσις καὶ τὰ προγράμματα τῶν πράξεων προέμειναν σχετικῶς ὀμητάβλητα ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν πρώτων μεταπολεμικῶν ἐπών.

Ἡ ἡγεσία ὑστέρησεν εἰς κοινωνικήν κριτικήν, ἥ ὁποία ἡτο τόσον συνήθησε εἰς προγενετέρας περιόδους. Τὸ νέον συμβιβαστικὸν πνεῦμα ἐδημιουργήσει κλίμα ὑπομονῆς καὶ μετριοπαθείας. Οἱ ἡγέται κατέστησαν περισσότερον ἀνεκτικοὶ πρὸς τὰς ἔκστατες κατέστησεις, εἰδίκετορεν δέ, ἀλλ' οὐχὶ ἀποκλειστικῶς, πρὸς τὰς ἐλεγχομένας ὑπὸ τῶν ἐργατικῶν καὶ σοσιαλδημοκρατικῶν κομμάτων ἢ ἐκείνας εἰς τὰς δόποις τὰ κόμματα αὐτὰ συμμετείχον, ἀστήσαντες περιφρισμένην κριτικήν κατὰ τῆς ἐπικρατησάσθετης τελευταίως ἀνεργίας, ἥ ὁποία ἀνήλθε σημαντικῶς ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ 1966 καὶ ἐντεῦθεν. Ὁταν ὑφίσταντο ἐπιθέσεις διὰ τὴν σιωπὴν των ταῦτην, περιωρίζοντο εἰς τυπικάς διάλογους ἥ μᾶλλον ἀποκαλυπτικάς τῆς ἀνεκτικότητος τῶν ὡς πρὸς τὰ ὑφιστάμενα ὑγιῆλα ἐπιπέδα ἀνεργίας. Κατέστησαν ἐπίσης περισσότερον πρόθυμοι πρὸς ἀποδοχὴν τῶν ὑπὸ τῶν κυβερνήσεων προβαλλομένων αἰτιολογιῶν διὰ τὴν ἀκολουθουμένην πορείαν συγκεκρατημένης οἰκονομικῆς πολιτικῆς, ἀποβλεπούστης εἰς τὴν ἐπιτευξίν σταθερότητος τιμῶν, ισοζυγίου πληρωμῶν καὶ βραδύτερων ρυθμῶν ἀναπτύξεως πρὸς ἀποφυγὴν ἔξαντλήσεως τῶν πλουταργαγούμενην πηγῶν, χωρὶς νῦν ἐνοχλοῦνται ἐκ τῆς νέας αὐτῆς στάσεώς των.

Τοῦ ένεργος ἀπασχόλησίς των μὲ τὰς διαδικασίας τῶν συλλογικῶν διαπραγματεύσεων ἐμείωσε τὴν εὐαισθησίαν καὶ τὴν ζέστην διὰ τὴν μεταβολὴν ἡ τὴν βελτίωσιν τῆς θέσεως τῶν δολιγώτερον σημαντικῶν ὄμάδων ἐντὸς τῆς ἀγορᾶς ἐργασίας. Οἱ ἐργάται ἐπανεπαύθησαν ἐπὶ τὸν ἐπιτεγμάτων τῶν εἰς τὸ πεδίον τῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς καίτοι δὲ ἔθορυβήθησαν ἐκ τῶν κενῶν τὰ ὄποια διαρκῶς ἐπεσήμαινεν ἡ κριτικὴ εἰς τὸ σύστημα τῆς «εὐημερούστης κοινωνίας», οὐδεμίαν ἔξεδήλωσαν σοβαρῶν δραστηριότητα πρὸς διόρθωσιν τῆς καταστάσεως αὐτῆς.

Οἱ στενοὶ δεσμοὶ τῶν ἐργατικῶν ἐνώσεων πρὸς τὰς σοσιαλδημοκρατικὰς καὶ ἐργατικὰς κυβερνήσεις ἡ συναπτισμὸς ἵερχον καὶ ἔτερον περιοριστικὸν ἀποτέλεσμα. Τὰ ἐργατικὰ κινήματα εἰς πλείστας χώρας ἥρχισαν νῦν βασίζονται σημαντικῶς, διὰ τὴν χάραξιν τῆς πολιτικῆς των ἐπὶ γενικῶν προβλημάτων, ἐπὶ τῶν διανοούμενων καὶ τῆς ἐρευνητικῆς ἐργασίας τῶν κομμάτων ἀπότομον. Ἡ τάσις αὐτὴ ὑπῆρχε καταφανῆς ἀκόμη καὶ εἰς τὰς περιπτώσεις ὅπου οἱ πολιτικοὶ δεσμοὶ ἥσαν χαλαροί. Εἰς τὰς Ἕνωμένας Πολιτείας αἱ θέσεις καὶ ή ἰδεολογία τῶν Νέον καὶ Δικαίων Διαπραγματεύτων παρέσχον κατὰ μέγα μέρος τὰς βάσεις διὰ τὴν οἰκονομικήν καὶ πολιτικήν θέστων τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος. Ὄταν δόμως οἱ διανοούμενοι οὗτοι εἰσῆρχοντο εἰς τὰς κυβερνήσεις καὶ προσπορτώντων πρὸς τὰς πολιτικὰς ἀνάγκης τῶν κυβερνητικῶν κύκλων, οἱ ὄποιοι κατ' ἀνάγκην ἐπίζητον τὴν ὑποστήριξιν ὀλοκλήρου τοῦ ἔθνους μᾶλλον παρὰ ἐνὸς τμῆματός του, τὰ κινήματα τῶν ἐργατικῶν ἐνώσεων ἔχωλαν σοβαρῶς εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἀπόδειξών των, λόγῳ τῶν περιωρισμένων δυνατοτήτων των, τῆς μικρᾶς ἀπειρίας καὶ τῶν ἀσφαδῶν θέσεων ἐπὶ τῶν ὄποιων ἐστήριξον τὰ ἐπιχειρήματα τῶν. Η ἀνονάμια αὐτὴ ἴσχυροποίησε τὰς διαβρωτικὰς δυνάμεις ἐντὸς τοῦ κινήματος.

2. *Κρητική.* Ή μεγάλη ἐνδοτικής ἔναντι τῶν παρατηρούμενών ἔξελιξεων καὶ η μετατόπισις τοῦ ἐνδιαφέροντος τοῦ κοινοῦ πρὸς νέας κατευθύνσεις ἐξσθένησε τὴν ἐπιρροήν τῶν ἐργατικῶν ἐνώσεων. Αἱ ἐπιδιώξεις τῶν περιωρίζοντο προσδευτικῶς εἰς τὰ πλαίσια τῶν ἐπαγγελματικῶν τῶν ἐνδιαφερόντων μόνον. Οἱ ἥρται των παρεβλεψαν εὐκαιρίας διατυπώσεως ἀπόγεων καὶ ἀναλήψεως ἡγετικοῦ ρόλου εἰς πλείστας περιπτώσεις. Ἐν δόγιοις, οὗτοι ἀπεσύρθησαν ἐκ τοῦ κέντρου τῆς σκηνῆς.

Καθὼς αἱ κυβερνήσεις ἥρχισαν ἐφαρμόζουσαι τὰ προγράμματά των, τὰ κύρια ἐνδιαφέροντά των ἐστραφῆσαν πρὸς νέας περιοχάς. Οὕτω, ἐδόθη προβάδισμα εἰς μέτρα ἐπιτεύξεως οἰκονομικῆς σταθερότητος καὶ ἀναπτύξεως, καθὼς καὶ εἰς προγράμματα διαρθρωτικῶν μεταβολῶν. Ἐπὶ πλέον, αἱ κυβερνήσεις ἐπεδίδοντο ὀλονέν τε περισσότερον εἰς τὴν ὑποκίνησιν καὶ ὑποβοήθησιν τῶν διοικήσεων τῶν ἐπιχειρήσεων μὲ σκοπὸν νῦν καταστήσουν ταύτας ἴκανάς πρὸς ἐναρμόνισιν μετὰ τῆς κρατικῆς πολιτικῆς. Μεγάλα ποσά κατέστη ἀπαραίτητον νῦν διατεθοῦν δι᾽ ἐπιστημονικάς μελέ-

τας, ἐφηρμοσμένην ἔρευναν καὶ εἰσαγορὴν καινοτομιῶν εἰς τὴν διοίκησιν. Τὸ αὐξανόμενον ἐπίσης κόστος ἐκταθεύσεως ἀπῆτει μεγάλα χρηματικὰ ποσά καὶ ὀλονέν μεγαλυτέραν παραχώρησιν προτεραιότητος ἔναντι ἄλλων θεμάτων.

Ἡ νέα ἀλτὴ κατάστασις μετέβαλλε συχνάκις τοὺς ἡγέτας τῶν ἐργατικῶν ἐνώσεων ἀπὸ ἀνακαινιστάς εἰς ἀντιπάλους τῆς ἀλλαγῆς. Ὅταν τὰ κυβερνητικὰ σχέδια ἡπειρίουν συμφέροντα ώργανωμένων τομέων, οὐδούτοις ἀντέδεων προκαλοῦντες μειώσιν τῆς δημοτικότητος τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος.

Ἄποτέλεσμα τούτου ὑπῆρχεν ἡ αὔξησις τῆς ἐσωτερικῆς κριτικῆς. Ἡ ἔρευνα πρὸς ἀναζήτησιν νέων θέσεων καὶ καλύτερων λύσεων διὰ παλαιότερα προβλῆματα συνεχίσθη. Οἱ ἥρται ἀνεξήτουν τρόπους πρὸς διατήρησιν τοῦ παλαιότερου ἀγωνιστικοῦ καὶ ἀνακαινιστικοῦ σταυροφοριακοῦ πνεύματος. Ἀνοικταὶ δύος συζητήσεως ἔγενονται εἰς δλίγας χώρας. Αἱ ἀντίθεσις ἡκολούθησαν τὴν παραδοτικῶν δόδον. Διαφοραὶ ἀνεψιτησαν μεταξὺ τῶν συμβιβαστικῶν καὶ ἐκείνων οἱ ὄποιοι ὑπερήσπιζον τὰς παλαιάς ἀγωνιστικὰς θέσεις. Ἀλλ᾽ ἀκόμη καὶ οἱ τελευταῖοι ἐτείνονται νῦν καταστοῦν λίγον συνεργάσιμοι κατὰ τὰς συνήθεις διαδικασίας τῶν συλλογικῶν διαπραγματεύσεων. Δυστρέσκεια ἔξακολουθεῖ νῦν ὑφίσταται ὡς ἀπογοήτευσις διὰ τὸν ὄργον ρυθμὸν αὐξήσεως τῶν μελῶν τῶν ἐργατικῶν ἐνώσεων.

Ἡ σοβαρωτέρᾳ διάσπασις ἡ όποια προϊθλεύει ἐκ τῆς ἐντάσεως αὐτῆς ἥτοι η ἀποχώρησις τοῦ Walter Reuther ἐκ τῆς AFL-CIO. Παρόμοιον διασπαστικὸν κίνημα δὲν παρουσιάσθη εἰς ἄλλας χώρας. Ἐν τούτοις, κίνησις ἀνεξέρτητον ἐργατικῶν ἐνώσεων ἀνεπτύχθη εἰς τὴν Ὀλλανδίαν, εἰς δὲ τὴν Γαλλίαν ἡ στάσις τῶν μισθωτῶν ἔναντι τῆς κερδίας τῶν ἐνώσεων κατέστη ἐπαναστατική. Ἡ ἥρεσία τοῦ σονηδικοῦ κινήματος ἡναγκάσθη νῦν ἀντιμετώπιστον τὰ οἰκονομικά αἴτηματα διαφωνούσων δύομάδων, η δὲ ἴσχυς τῶν ἐπικεφαλῆς εἰς τοὺς χώρους ἐργασίας αὐξάνει συνεχῶς εἰς τὴν Μεγάλην Βρετανίαν.

Ἡ σονηδικὴ LO ἀποτελεῖ τὴν μοναδικὴν ἔξαίρεσιν εἰς τὰς ἀναφερθείσας ἀνωτέρω ἔξελιξεις. Διετήρησε τὰς ἴδιας τῆς δύναμεις ἐρεύνης πρὸς ἔξετασιν προβλημάτων καὶ ἀνάπτυξιν ἀνεξαρτητῶν θέσεων, ἀσκοῦσα πιέσιν τόσον κατὰ τὰς συλλογικάς διαπραγματεύσεις δοσον καὶ κατὰ τὰς συζητήσεις πρὸς διαμόρφωσιν τῆς κυβερνητικῆς πολιτικῆς. Παρέμεινεν ἔξιρετικῶς καινοτόμος, ἀνεξάρτητος καὶ κριτική.

ε. Ἡ παροῦσα κατάστασις τῶν ἐργατικῶν ἐνώσεων

Αἱ ἐργατικαὶ ἐνώσεις, ἐπιδράσασαι εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῆς παρούσας οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς δομῆς, προωθήσαν εἰς νέας καὶ ισχυροτέρας θέσεις, ἐκ τῶν ὄποιων ἀντιμετωπίζουν ἡδη διαφορετικά προβλήματα. Δέν δύνανται πλέον νῦν παραμένουν ἀπλῶς εἰς τὴν πλευράν τῆς ἀντιπολιτεύσεως καὶ τῆς κριτικῆς. Λαμβάνουσαι μέρος, ἐν πνεύματι φιλίας καὶ συν-

εργασίας, εἰς τὰς διαπραγματεύσεις τῶν καὶ ἡμέραν θεμάτων, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ θεωροῦν τοὺς ἔαυτούς των ὡς ἀνήκοντας εἰς ἔτερον κύκλον. Αἱ δυνατότητές των πρὸς διασφάλισιν τῆς ὅμαλῆς λειτουργίας τῆς παρούσης κοινωνίας καὶ τῆς ὅμηρῆς συμμετοχῆς τῶν μελῶν των εἰς τὴν ἐπιτυγχανομένην οἰκονομικὴν ἄνοδον εἶναι σημαντικαῖ.

Ἐπιπροσθέτως, ἐνῷ αὐταὶ δυνατότον νὰ αἰσθάνωνται ικανοποιημέναι, κατὰ περιόδους, ἐκ τῶν καθερωθέντων συστημάτων διαπραγματεύσεων, ἐν τούτοις ἡ διάρκεια τῶν περιόδων ἀντὸν νηνεμίας εἴναι κατὰ πάσαν πιθανότητα βραχεῖα ἐξ αἰτίας ἔξωτερικῶν καὶ ἐσωτερικῶν λόγων.

Ἐνρύταται μεταβολαὶ πραγματοποιοῦνται εἰς τὴν φύσιν τοῦ δυτικοῦ κεφαλαιοκρατικοῦ συστήματος (ἴδε M. M. Postan: *An Economic History of Western Europe, 1045-1964*, Λονδόν, 1967). Ἐξωγενὴ στοιχεῖα εἰσορούμενην εἰς τὸ προστήνιον, ἐμφανίζεμενη ὑπὸ τὴν μορφὴν μὴ ἰσοσκελεσθενῶν ἴσοντος γίγαντων πληρωμῶν, ἐντὸνού διεισθοῦν ἀνταγωνισμῷ, πληθωριστικῶν πιέσεων ἐν τῷ ἔσωτερικῷ, βραδούτερων ρυθμῶν ἀναπτύξεως, εὐρείας κλίμακος διαρθρωτικῶν δυσχερειῶν, μεγάλης ἑκτάσεως συγχωνεύσεων ἐπιχειρήσεων, παύσεως λειτουργίας ἐργοστασίων, ἀνομοιμορφῶν εἰς τοὺς ρυθμοὺς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως κατὰ περιοχάς, διευρύνσεως τοῦ ἀναπτύγματος μεταξὺ ἀντούτων καὶ κατωτάτων εἰσοδήματων, ὑπεράνω δὲ δλῶν αὐτῶν ὑπὸ τὴν μορφὴν ἀνέχομένης κρατικῆς παρεμβάσεως εἰς τὴν οἰκονομίαν. Βραδύτερον ἡ ἐνώριτερον αἱ ἔξελιξεις αὐταὶ θὰ διαταράξουν τὴν καταστατικὴν εὐδαιμονίας ἡ ποία ἐπικρατεῖ ἐντὸς τῶν ἐθνικῶν ἔργατων κινήματος.

Τὰ ἐσωτερικὰ προβλήματα ἐπίσης καθίστανται περισσότερον ἐντονα. Ἡ ἔλλειψις ίκανοποιητικῶν σχέσεων τῶν ἐργατικῶν ἐνότητων ἔνθικον ἐπιπέδου καὶ τῶν μελῶν των ἐντὸς τῶν ἐπιχειρήσεων ἀπαιτεῖ προσοχὴν. Ὁλίγας μόνον διαδικασίαι ὑφίστανται πρὸς ἐνημέρωσιν τούτων ὑπὸ τῆς ἡγεσίας των ἐπὶ τοῦ κειρίσμου τῶν διαφόρων θεμάτων, ἐνῷ τοιαῦται διαδικασίαι, ὅπως οἱ ὑπέθυνοι ἐνέγκονται καὶ ἐκθέσεις, ἀποτελοῦν τὴν βάσιτον τοῦ ὑγιοῦς συνδικαλισμοῦ. Ἡ περιωρισμένη ἐπιρροὴ τῆς ἡγεσίας τῶν ἐνώσεων ἐπὶ τῆς ἐν γένει πολιτικῆς τῶν ἐπιχειρήσεων τῆς ἀποκενώνει ἐπὶ τῶν κρίσιμων ἀποφάσεων τῶν διοικήσεων των. Τέλος, ἐνῷ αἱ σχέσεις τῶν ἡγετῶν τῶν ἐργατικῶν ἐνώσεων πρὸς τοὺς χαράσσοντας τὴν κυβερνητικὴν πολιτικὴν ἔχουν πολλαπλασιασθῆ, οὗτοι ἀπέψυχον νὰ καθορίσουν τὰς θέσεις τῶν ρεαλιστικῶς ἔναντι τῶν νέον πολιτικῶν κατευθύνσεων καὶ εὐκαιριῶν, προτιμήσαντες ἀπλῶς τὴν θέσιν τῶν ἀντιτιθέμενων εἰς οἰανδήποτε πολιτικὴν ἐπιρρεασμοῦ τοῦ κινήματος καὶ παραμείναντας οὕτω εἰς τὸ περιθώριον.

Ἡ ἀκολουθούμενη σήμερον συμπτωματικὴ ἀντιμετώπισις τῶν τρέχουσῶν ἔξελιξεων δὲν εἶναι δυνατόν νὰ διαρκέσῃ ἐπὶ πολὺ. Τὰ ἔξωτερικὰ καὶ ἐσωτερικὰ προβλήματα ἀπαιτοῦν δραστηριότητα, διόπειτος ὅτι προγνωτικὴν ἀναδιάρθρωσιν καὶ ἀναπροσανατολι-

σμὸν τῆς πολιτικῆς τῶν ἐνώσεων. Αἱ ἐργατικαὶ ἐνώσεις διφείλουν νὰ ἀπαντήσουν ἐνσυνειδήτως καὶ δραστικῶς εἰς τοὺς συγχρόνους προβληματισμοὺς τοὺς ὅποιους θέτει τὸ δυτικὸν κεφαλαιοκρατικὸν σύστημα.

αἱ πολυεθνικαὶ ἐπιχειρήσεις

Αἱ πολυεθνικαὶ ἐπιχειρήσεις ἀποτελοῦν ἀσφαλδὸς μίαν τοιαύτην ἔξωτερηκήν δύναμιν, ἡ δοπία, ἐνδεχομένως, θὰ κλονίσῃ τὴν δομὴν τοῦ ὑφισταμένου συστήματος συλλογικῶν διαπραγματεύσεων. Ὡρισμέναι σκέψεις ἔχουν ὥδη διατυπωθῆ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ἀπή, ἀλλ' αἱ μεγάλυτεραι ἔκ τοῦ ἐνθικοῦ ἐπιπέδου ἐργατικῶν ἐνώσεων δὲν ἔχουν ἀντιμετωπίσει εἰσέτι τὸ πρόβλημα ἀπ' εὐθείας. Ἐτήρησαν, σχετικῶς μὲ τὸ θέμα αὐτό, τὴν στάσιν ἡ ὁποία τοὺς ἔξητηθη τὸν τημάτων τῶν εἰς τοὺς ἀντιστοίχους βιομηχανικοὺς κλάδους. Ὁ αὐτοσχεδιασμός δύμως αὐτὸς δὲν φάνεται νὰ ἴκανοποιῇ.

Αἱ ἀμερικανικαὶ ἑταῖραι ἔχουν σήμερον εἰς τὸ ἔξωτερικὸν ἐπενδύσεις ὑπερβανιούσας τὰ 65 δισεκατομμύρια δόλαρίων. Εἰς τὴν Εὐρώπην ἐλέγχουν τὰς βιομηχανίας ἡλεκτρονικῶν ὑπολογιστῶν καὶ μικροκυκλωμάτων, συμμετέχουν δὲ σημαντικῶς εἰς τὰς βιομηχανίας αὐτοκινήτων, τὰς χημικάς, ἀγροτικῶν μηχανῶν, πετρελαίου καὶ ἄλλας. Ἐπὶ πλέον, αἱ συγχρενεύσεις εὑρωπαϊκῶν ἑταῖριδων διαφόρων ἐθνικοτήτων φαίνεται νὰ αὐξάνουν. Ἡ κίνησις αὐτὴ κατέστη ἀξιοσημείωτος εἰς τὴν παραγωγὴν αὐτοκινήτων, χημικῶν, σιδήρους καὶ χάλυβος. Μία νομοθετικὴ ρύματις περὶ τῆς EOK θὰ διανοίξῃ πιθανῶς, ἐν καιρῷ, τὴν δόδον διὰ ἴσχυροτέρας πιέσεως πρὸς ὑπερ-θενικάς ἐπιχειρήσεις.

Κατὰ τὰς προηγούμενας δεκαετίας αἱ ἐργατικαὶ ἐνώσεις κατέκριναν τὴν ἴσχυν καὶ τὴν δρᾶσιν τῶν καρτέλ, ὡς ὑπονομευσῶν τὰ συμφέροντα τοῦ κοινοῦ. Ἐκπλήστουσαν καθίσταται ἡ παρούση ἡπία ἀντιμετώπισις τοῦ νέου φαινομένου, ὅπου σαφῶς αἱ ἀποφάσεις τοιούτων πολυεθνικῶν ἑταῖριδων ἐπὶ θεμάτων ἐκλογῆς ποτεθεσίας ἡ πεπτάκεσσως ἡ συμπτωξέως ἔχουν μιάν δραματικὴν ἐπίπτωσιν εἰς τὰς δραστηριότητας τῶν ἐνώσεων τῶν ἐπὶ μέρους χωρῶν. Ἀλλ' αἱ ἀμφιβολίαι αἱ ὀποῖνα γεννῶνται ἐν σχέσεις πρὸς τὰς συγχρενεύσεις ἐπὶ ἐθνικοῦ ἐπιπέδου δὲν ἔχουν εἰσέτι ἀντιμετωπισθῆ ἐπὶ τοῦ πολυεθνικοῦ ἔπειταν διότι πολλοὶ αἱ κυβερνήσεις ἀνθίστανται ἀκόμη κατ' αὐτῶν.

Πρωτοβουλίαι εἰς τὸ τομέα αὐτὸν ἀνέληφθησαν εὑρέως κατόπιν τῆς ἐπιμονῆς τῶν ἀμερικανικῶν ἐργατικῶν ἐνώσεων. Οὕτω ἐδημιουργήθησαν, μέσω τῶν Γραμματειῶν τῶν συνδικάτων, Διεθνή Ἐργατικὰ Συμβούλια διὰ τρεῖς διεθνεῖς ἀμερικανικάς ἑταῖριας αὐτοκινήτων (General Motors, Ford καὶ Chrysler Simca-Fiat Rootes) καὶ μίαν γερμανικήν (Volkswagen-Daimler-Benz). Ἐπίσης, ἡ Διεθνής Ὀμοσπονδία Χημικῆς Βιομηχανίας κινοῦνται πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς δημιουργίας διεθνῶν ἐργατικῶν συμβουλίων.

Ἡ ἀποτελέσματική, ἐν τούτοις, δρᾶσις αὐτῶν τῶν ἑργατικῶν συμβουλίων ἐντὸς τῶν διενθῶν ἐπιχειρήσεων προσκρούει εἰς ἐσωτερικάς δυσχερείας. Μία ἐξ αὐτῶν εἶναι ἡ ἔλλειψις ἐπὶ μέρους ἑργατικῶν ἐνώσεων ἢ ἡ ὑπαρχεῖς ἐλλιπῶν ἢ αὐτονόμων ἐνώσεων. Αἱ δυσχέρειαι αὗται ἀπαιτοῦν προσοχὴν, διὰ νὰ μὴ ἀποβοῦν ἀπατηλαὶ αἱ δοθῆσμεναι λύσεις. Ἐπὶ τοῦ παρόντος τῆς ἑργατικῆς συμβούλια τῶν πολυεθνικῶν ἑταῖριῶν ἀποτελοῦν δργανα διοχετέυσεος πληροφοριῶν καὶ ἔξειδικευμένων διαπραγματεύσεων ὑπὲρ τῶν ἑργατικῶν ἐνώσεων τῶν ἐπὶ μέρους κλαδῶν τῶν ἑταῖριῶν αὐτῶν. Τελικῶς, αἱ ἔθνικοι ἐπιπέδου ἑργατικαὶ ἐνώσεις θὰ παράσχουν μεγαλύτεραν ἐλευθερίαν εἰς τὰς ἐνώσεις τῶν πολυεθνικῶν ἑταῖριῶν.

διεθνεῖς ἔξελίξεις καὶ δργανισμοὶ

Οἱ νέοι διεθνεῖς δργανισμοί, εἰς τοὺς ὅποιους συζητοῦνται ἡ νομοθεσία κατεύθυνεοι πολιτικῆς ὑπὸ κυβερνητικῶν ἐκπροσώπων, ἀποτελοῦν νέα, ἀνωτέρου ἐπιπέδου, κυβερνητικὰ δργανα. Εἰς τὴν πρώτην σειρὰν εὑρίσκεται ὁ Ὀργανισμός Οἰκονομικῆς Συνεργασίας καὶ Ἀναπτύξεως (ΟΟΣΑ). Εἰς τὰς συνεδριάσεις τοῦ Συμβουλίου ἡ τὸν Ἐπιτροπῶν του λαμβάνουν μέρος ἀνώτατοι κυβερνητικοὶ ἀντιπρόσωποι ἐκ δικαιεννεά εὐρωπαϊκῶν χωρῶν, τῶν Ἕνωμένων Πολιτειῶν, τοῦ Καναδᾶ καὶ τῆς Ἰαπωνίας. Ἡ ἀνταλλαγὴ ἀπόψεων ὑπὲρ αὐτῶν τείνει νὰ διαμορφώσῃ τὸ μεταξὺ τῶν κυβερνητικῶν ἥγετων κλῆμα οἰκονομικῆς σκέψεως. Τὰ συμπεράματά των δὲν εἶναι δεσμευτικά. Καθορίζουν δῆμος τὰς ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀποδεκτάς ἀπόψεις.

Τὰ κινήματα τῶν ἑργατικῶν ἐνώσεων τῶν χωρῶν μελεδῶν τοῦ ΟΟΣΑ ἐκπροσωποῦνται ὑπὸ μιᾶς συμβούλευτικῆς ἐπιτροπῆς, ἡ ὅποια δὲν ἔχει διαδραματίσει ζωτικὸν ρόλον ἐντὸς τῆς δργανώσεως. Ὁ ἀσημαντος αὐτὸς ρόλος δφειλεται, ἐν μέρει, εἰς τὴν ὑπὸ τῶν κυβερνήσεων ἔλλειψιν διαθέσεως πρὸς παραχωρήσιν εὐρυτέρας θετικῆς ἀμφιδιότητος εἰς τὰς ὄμάδας τῶν ἐκπροσώπων ἑργατικῶν καὶ ἐργοδοτικῶν ἐνώσεων. Αἱ κυβερνήσεις θεωροῦν τὸν ΟΟΣΑ ως τόπον ἔξειτάσεως τῶν κυβερνητικῶν ἀπόψεων καὶ σχι τόπον συνελεύσεως διὰ τὴν ἀνταλλαγὴν ἀπόψεων ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ ἢ ὄμάδων εἰδικῶν συμφερόντων. Αἱ προτάσεις δι᾽ ἐν κοινοβούλιον ἐκπροσώπων ἢ ὄμάδων συμφερόντων, ἔχοντος ἔξουσιοδητην ἐκτελέσεως νομοθετικοῦ ἔργου, ἥγνοηθησαν. Αἱ ἐπιστημονικαὶ ὑπηρεσίαι τοῦ ΟΟΣΑ, πλὴν ἔξαιρεσεων, ἐλάγιστα ἐνδιαφέρονται διὰ τὰς ἀπόψεις τῶν ὄμάδων αὐτῶν.

Αἱ ἑργατικαι ἐνώσεις, δῆμος ἐπίσης καὶ οἱ ἐπιχειρηματικοὶ κύκλοι, εἶναι οἱ κυρίως ὑπεύθυνοι διὰ τὴν τοιωτήν μειονεκτικὴν θέσιν. Δὲν κατέβαλον προσπάθειαν διὰ νὰ ἔξειτάσουν ἐὰν ὁ ΟΟΣΑ θὰ ἡδύνατο νὰ ἀποβῇ μία κινητηρίος δύναμις τῆς ὅποιας ἡ σφραγὶς θὰ ἐτίθεται ἐπὶ τῆς οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς πολιτικῆς τῶν κρατῶν-μελῶν. Οὔτε ἐκινητοποιήθησαν πρὸς ἄσκησιν πιέσεως ἐπὶ τῶν κυβερνήσεων των.

Τὸ ἑργατικὸν κίνημα ὑπῆρξε κρίσιμος δύναμις κατὰ τὴν διαμόρφωσιν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος. Μία πρόσφατος ἀνάλυσις, τούτοις, καταλήγει εἰς τὸ συμπέρασμα δτι αἱ ἑργατικαι ἐνώσεις εἰς τὸν χώρον τῆς Εύρωπαϊκῆς Κοινότητος εὑρίσκονται σήμερον εἰς τὴν περιεργον θέσιν νὰ διαθέτουν ἀξιοσημειώτον δύναμιν, κέρδος καὶ πολιτική ἐπιρροήν εἰς τὰς χώρας των, ἀλλὰ νὰ ἐπηρεάζουν ἐλάχιστα τὰς ὑπόθεσεις τῆς κοινότητος. Ἡ τάσις νὰ ἔξαιρονται αἱ ἑργατικαι ἐνώσεις ἐκ τῆς διαδικασίας χαράξεως πολιτικῆς τῆς ΕΟΚ είναι σήμερον ισχυροτέρα ἀπὸ δι, τι κατὰ τὰ πρότα ἡ τῆς ίδρυσεως τῆς. Ο ἑργατικὸς συνδικαλισμός ἔβράδονεν, ἔναντι ἀλλοιων ὠργανωμένων ὄμάδων, νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὴν πρόκλησιν αὐτῶν. Ὑπῆρξε μία τάσις κατὰ τὴν ὅποιαν ἔθεωριπότατο διὰ ἡδύνατο νὰ ἐπαναπαύεται τὶς ἐπὶ τῶν ὑφισταμένων ἔθνικῶν θεσμῶν διὰ τὴν ἐπίθυμητῶν ἀποτελεσμάτων. Μεταξὺ τῶν ἡγετῶν τῶν ἑργατικῶν ἐνώσεων ἐνισχύεται δλονέν ἡ πεποιθησίς δτι τὸ ἀθροισμα τῶν ἔθνικῶν δυνάμεων δὲν συνιστᾶ μιὰν εὐρωπαϊκήν δύναμιν (Ellen M. Bussey, «Organized Labor and the E. E. C.», *Industrial Relations*, τόμος 2ος, Φεβρουάριος 1968, σελίς 160).

Μικρά, ἀλλὰ μὴ ἀνύπαρκτος, ἡτο ἡ πρόοδος πρὸς ὑπερκρέατον τῶν δυσχερειῶν αὐτῶν. Ἡ παροῦσα Γραμματεία τῶν ἑργατικῶν ἐνώσεων εἰς Βρυξέλλας λειτουργεῖ ὡς γραφεῖον πληροφοριῶν καὶ παροχῆς ὑπηρεσιῶν καὶ ὡς σημεῖον ἐπαφῆς διὰ τὰ συνδικαλιστικά στελέχη τῶν συμβουλευτικῶν ἐπιτροπῶν ἢ συμβουλίων. Ἀποτελεῖ λίαν μετριόφορα πρωτοβουλίων εἰς ἔνα χώρον ὃπου ἀπαιτοῦνται ριζικαὶ ἀνανεώσεις. Αἱ ἐνώσεις δφειλούν νὰ παρακάμψουν πλειστας ἰδεολογικὰς διαφοράς καὶ διαρθρωτικὰ προβλήματα, ὥστε νὰ δυνηθοῦν νὰ δημιουργήσουν μαχητικὴν ἐκπροσώπησιν καὶ ὑπερεθνικὰς δυνάμεις. Τοῦτο δὲν ἀποτελεῖ εἰσέτι ἀντικείμενον σθεβαρῶν συζήτησεων. Αἱ ὑφιστάμενα σήμερον σχέσεις πρὸς τὴν Εύρωπαϊκήν Οἰκονομικήν Κοινότητα ἀποτελοῦν ισχυράν ἀπόδειξιν δτι αἱ ἑργατικαι ἐνώσεις οὔτε ἔχουν ἐπιληφθῆ τῶν σημαντικῶν προβλημάτων τοῦ παρόντος οὔτε ἔχουν προετοιμασθῆ διὰ τὸ μέλλον.

ἡ ἐκπροσώπησις τῶν ἑργατῶν ἐπὶ ἐπιχειρηματικοῦ ἐπιπέδου

a. Κενὰ εἰς τὰς σχέσεις τῶν ἐνώσεων μετὰ τῶν εἰς τὸν ἑργασιακὸν χώρους μελῶν των

Τὰ σημαντικά αὐτὰ θέματα τῶν πρὸς λόσιν ὑποθέσεων εἰς τὸ διεθνὲς πεδίον συμπληροῦνται ὑπὸ πλήθους ἀλλων προβλημάτων τῆς καθημερινῆς δράσεως τῶν ἑργατικῶν ἐνώσεων. Πιθανῶς, περισσότερον πειστικόν, ἀπὸ πλευρᾶς ἀσκήσως ἔξωθεν κριτικῆς τοῦ ὑφιστάμενου συστήματος τῶν ἑργατικῶν ἐνώσεων, εἰναι τὸ παρατρούμενον εἰς πλεῖστας χώρας χάσμα εἰς τὰς σχέσεις δργανώσεων καὶ ἐπὶ μέρους μελῶν των ἀπισχολουμένων εἰς ἑργασιακὸν περιβάλλον. Ἡ σχέ-

σις εἶναι τόσον χαλαρά, ώστε νὰ παραμένῃ μόνον τὸ αἰθημα τῆς ἐνότητος τῆς τάξεως ἡ ἄλλο τοι εἰδίκον ἐνδιάφερον, ὥπως π.χ. ἡ ἀνεργία ή αἱ παροχαὶ κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως ἢ ἀνεπίστομοι πέτεσις αἱ ὅποιαι ὑποβοήθοιν εἰς τὴν διατήρησιν τῶν δεσμῶν.

Ἡ ἀνάπτυξις τοῦ συστήματος τοῦ ἐργατικοῦ συνδικαλισμοῦ καὶ τῶν συλλογικῶν διαπραγματεύσεων κατὰ τὴν ἀρχικήν περίοδον τοῦ καπιταλισμοῦ, δὲ τὸ ὑφίστατο ἀπλούστερό βιομηχανικὴ διάρθρωσις, ἔχει ρίψει μακράν σκιάν εἰς τὰς δραστηριότητας τῶν ἐργατικῶν ἐνώσεων. Τὰ αἰτήματα τῶν ἐργατικῶν ἐνώσεων τὰ ὅποια προεβλήθησαν εἰς περίοδους πλεονασμάτων ἐργασίας ἀπεσκόπουν καὶ εἰς τὴν ἐλαχιστοποίησιν τοῦ μεταξύ τῶν ἐργατῶν ἀνταγωνισμοῦ. Αὗται κατέληγον εἰς τὴν διαπραγμάτευσιν τῶν κατωτάτων ὅριών ἀμοιβῆς καὶ τῶν ὅρων ἀπασχολήσεως δι’ ἐκάστην περιοχῆς ἢ καλάδων βιομηχανικῆς παραγογῆς. Οἱ ἐργατικοὶ ἐκπρόσωποι τῶν ἐπιχειρήσεων, εἰς τὰς ἱκανοποιητικῶς ὠργανωμένας περιοχάς, ἀπεσκέπτοντο τὸν ἐργοδότην ἢ τοὺς ἐκπρόσωπους τῆς ἐργοδοτικῆς ἐνώσεως πρὸς διευθέτησιν ἀνακυπρωτούσων διαιφορῶν. Μὲ τὴν διόγκωσιν, δῆμος, τῶν μονάδων ἀπασχολήσεως, πλεῖστοι ἐπιχειρηματίᾳ, διὰ νὰ διασφαλίσουν τὴν ἴσχυν των, ἡσχολήθησαν προοδευτικῶς οἱ ἴδιοι μὲ τὰ προβλήματα αὐτά. Αἱ ισχυραὶ εἰς ἐπίπεδον ἐπιχειρήσεως ὀργανώσεις καὶ ἡ προσεκτικὴ ἐντὸς τῶν ἐργατικών δρυγάνωσις, στοιχεῖα τὰ ὅποια δὲν ὑφίσταντο πάντοτε, ἀπέβιναν ἀπαραίτητοι διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν νέων αὐτῶν δυνάμεων.

Ὦρισμέναια συνδικαλιστικαὶ ὀργανώσεις καὶ συστήματα συλλογικῶν διαπραγματεύσεων ἀντεμετώπισαν τὸν προβληματισμὸν αὐτῶν. Εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας, τὸ σύστημα τοῦ προσδιορισμοῦ διαπραγματευτικῶν μονάδων καὶ ἐπιλογῆς ἐκπροσώπων-διαπραγματευτῶν δι’ αὐτὰς ἐδημιούργησεν αὐτόνομα διαπραγματευτικὰ συστήματα, τυπικῶς ἀσχετα πρὸς τὰς ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ βιομηχανικοῦ καλάδων ἐπιχειρήσεις ἢ πρὸς τὰς διμάδας τῆς αὐτῆς κοινότητος. Ἐπίσης, περιωρισμένος ἀριθμός διαπραγματευτικῶν διαδικασιῶν ἐδημιουργήθη ἀπὸ κοινοῦ ὑπὸ τῶν ἐνδιαφερομένων μερῶν. Τὰ συστήματα συλλογικῶν διαπραγματεύσεων τὰ περιλαμβάνοντα γραπτὰς συμφωνίας προεκάλουν ἐσωτερικάς δυσταρεστείας καὶ διαπραγματευτικάς διαδικασίας ἀποληγούσας εἰς προβλέψεις ἀθελοντικῆς διατητίσιας, ἡ ὅποια βασίζεται ἐπὶ τῆς ἀποδοχῆς ὅτι αἱ ἐργατικαὶ ἐνώσεις εἶναι ὑπερασπισταὶ τῶν μισθωτῶν ἐπὶ θεμάτων καθορισθέντων διὰ τῶν γραπτῶν συμφωνιῶν.

Παρομοίας ὑφῆς συστήματα, δημιουργοῦντα δεσμούν μεταξὺ μισθωτῶν καὶ ἐνώσεων, ἐνεφανίσθησαν εἰς τὴν Μεγάλην Βρετανίαν, τὰς σκανδιναβικάς χώρας, τὸ Βέλγιον καὶ τὴν Ἐλβετίαν. Οἱ ἐπικεφαλῆς ἐντὸς τῶν ἐπιχειρήσεων ἐνήργουν ὑπὲρ τῶν μισθωτῶν, ὡς ἐκπρόσωποι τῶν ἐνώσεων, κατὰ τὴν ἀσκησιν πέτεσις πρὸς σύναψιν συλλογικῆς συμβάσεως ἐργασίας. Εἰς τὴν Μεγάλην Βρετανίαν ἡ πληθυς τῶν ἐργατι-

κῶν ἐνώσεων ἐντὸς τῶν ἐργοστασίων ὥδηγησε τοὺς ἐπικεφαλῆς αὐτῶν εἰς συνδιασμούς, οἱ ὅποιοι συγχάρηστοι μασαν τὴν ὁδὸν δι’ ἐνεξάρτητον σύστημα διαπραγματεύσεων, ἐργοστασιακοῦ ἐπιτέλους, τὸ ὅποιον συμπληρώνει τὰς γενικωτέρας συμφωνίας δι’ ὅλοκλήρους περιοχάς ἡ βιομηχανικούς κλάδους, ἐνῷ ταυτοχρόνως καθιστᾶ περίπλοκον τὸ δλον σύστημα τῶν βιομηχανικῶν σχέσεων.

Εἰς ἄλλας δημοσιάς χώρας, αἱ ἐνώσεις δὲν ὑπῆρχαν τόσον ἀποτελεσματικαὶ. Εἰς τὴν Γαλλίαν, ἀσθενεῖς καὶ πολλαπλαῖ, ἀπέβλεψαν μετ’ ἐμπιστούσην εἰς τοὺς ἐκ τῆς νομοθεσίας προβλημούμενά διαδικασίας διὰ τὴν ἐκλογὴν εἰς τοὺς ἐργασιακοὺς χώρους ἐκπροσώπων μὴ ἔχοντων σχέσιν πρὸς τὰς ἐργατικὰς ἐνώσεις, εἰς τὴν πραγματικότητα δῆμος διότι αἱ ἐνώσεις δὲν ἦσαν ἰσχυροτέραι εἰς ὀργάνωσιν ἀπό διὰ τοὺς εἰς ἑντὸς τῶν ἐργοστασίων συνδικαλιστικαὶ μονάδες. Ἰσχυραὶ καθ’ ἑαυτὰς ἐργοστασιακαὶ ἐνώσεις ἀνέλαβον, δοθεῖσης εὐκαιρίας, τὴν πλήρη εὐθύνην εἰς ώρισμένας ἐθνικοὶ ποιηθείσας ἐπιχειρήσεις. Εἰς τὴν Γερμανίαν, τὰ συμβούλια ἐργασίας ἐπιτελοῦν πλείστας λειτουργίας τῶν ἐργατικῶν ἐνώσεων. Οἱ μισθωτοὶ στρέφονται πρὸς τὰς ἐνώσεις δταν συστρεψάνται ἀγωγαὶ εἰς τὰ ἐργατικὰ δικαιοτήτηρα. Αἱ ἐργατικαὶ ἐνώσεις δύνανται νὰ παράσχουν τὰς ὑπηρεσίας των εἰς τὰ συμβούλια ἐργασίας μόνον δταν τοῦτο ζητηθῇ ὑπὸ τοῦ ἐνός τετάρτου τούλαχιστον τῶν μελῶν. Καίτοι τὸ πλείστον τῶν μελῶν τῶν συμβούλων ἐργασίας εἶναι συνδικαλιστικαὶ, δομικόδεις διαχωριστικοῦ προεκάλεστα σημαντικάς προστριβάς μεταξὺ συμβούλων καὶ ἐνώσεων. Οἱ ἐκπρόσωποι τῆς ἐνώσεως ἐντὸς τοῦ ἐργοστασίου εἰς τὴν καλυτέρων περιπτώσαν ἀσκοῦν κατ’ ὄνομα τῶν ρόλων αὐτῶν. Εἰς τὴν Ὀλλανδίαν, τὰ συμβούλια ἐργασίας ἐνεργοῦν ἐπίσης ὡς διαπραγματευταὶ εἰς περιπτώσεις δυσπαρεσκειῶν. Αἱ ἐνώσεις διατηροῦν δλίγας σχέσεις μὲ τὰ συμβούλια αὐτά, πλὴν τῆς περιπτώσεως τῆς βιομηχανίας μετάλλων. Ολίγας ἔχουν ἀναπτύξει συστήματα ἐκπροσωπήσεως εἰς αὐτὰς τῶν ὀργάνωσεων ἐπιχειρησιακοῦ ἐπιπέδου. Εἰς τὴν Ἰταλίαν, αἱ «εσωτερικαὶ ἐπιτροπαί», καίτοι ἐδημιουργήθησαν εἰς τὰ πλαίσια τῶν συστημάτων συλλογικῶν διαπραγματεύσεων, εἶναι πράγματα ἀνέξαρτητοι τῶν ἐνώσεων καὶ ἐκλέγονται ἀπ’ ἑθεῖας ὑπὸ τῶν μισθωτῶν. Αἱ ἐργατικαὶ ἐνώσεις ἐνταῦθα ἐπεμβαίνουν εἰς θέματα παραπόνων μόνον δταν αὐτὰ ὄγωνται ἐνώπιον τῶν δικαιοτηρίων, προσεπάθησαν δῆμος νὰ ἀποκτήσουν ἀμεσον ἐλεγχον μέσφ τῶν ἐπιχειρησιακοῦ ἐπιπέδου συλλογικῶν συμβάσεων. Εἰς τὴν Αὐστρίαν, η αὐτὴ νομική διάστασις ὑφίσταται μεταξὺ τῶν συμβούλων ἐργασίας καὶ τῶν ἐνώσεων, δεδομένου δτα τὰ πρῶτα χειρίζονται τὰς διαφοράς παραπόνων. Ἀλλ’ οἱ ίσχυροι μετὰ τῶν ἐνώσεων δεσμοὶ ἔχουν ἐλαχιστοποίησει τὰς δυνατάς προστριβάς μεταξὺ τῶν δύο σχημάτων. Εἰς τὸ Βέλγιον, αἱ ίσχυραὶ ἐργατικαὶ ἐνώσεις παρενεβλήθησαν συχνά καὶ ἐπεφύλαξαν διὰ τὸν ἑαυτόν των τὴν ἀρμοδιότητα αὐτήν.

β. Περιορισμοὶ εἰς τὸ ἀντικείμενον τῶν συλλογικῶν διαπραγματεύσεων

Εἰς πλείστας εὐρωπαϊκάς χώρας τὰ συστήματα τῶν συλλογικῶν διαπραγματεύσεων σχοι μόνον ἐνεφάνισαν κενὰ εἰς τὰς διακασίας διὰ τὴν ἀνάδειξιν ἐκπροσώπων τῶν μισθωτῶν ἐπὶ ἐπιχειρησιακοῦ ἐπιπέδου ἀλλὰ καὶ περιορισμοὺς δοσον ἀφορῷ εἰς τὸ ἀντικείμενον διαπραγματεύσεων. Αἱ κατὰ περιοχάς καὶ βιομηχανικὸς κλάδους συλλογικοὶ συμβάσεις τείνουν νά περιλαμβάνουν ἔνα περιορισμένον ἀριθμὸν βασικῶν σημείων ἀφορώντων εἰς τοὺς δρους ἀπασχολήσεως, ὡς αἱ ἀπόδοξαι, αἱ δραι ἐργασίαι, αἱ διακοπαὶ καὶ τὰ προσωπικά ἐπιδόματα. Τὸ ἀντικείμενον αὐτὸν τῶν συλλογικῶν διαπραγματεύσεων, συγκρινόμενον πρὸς τοὺς λεπτομερεῖς κανονισμοὺς οἱ ὅποιοι περιλαμβάνονται εἰς τὰς ἀμερικανικὰς συμβάσεις καὶ τὰ παρατήματα τῶν, ἀποτελεῖ ἀπλῶν σκελετὸν βιομηχανικοῦ κώδικος, παρέχοντος εἰς τὰς διοικήσεις τῶν ἐπιχειρήσεων εὐρείαν δικαιοδοσίαν κατὰ τὴν ἀσκησιν τοῦ διευθυντικοῦ ἔργου τοῦ ἐντὸς τῶν ἐργοστασίων. Αἱ πιέσεις τῶν μισθωτῶν καὶ αἱ ἀνεπιτήσμοι διαπραγματεύσεις ἐντὸς τῶν ἐργοστασίων ἀπέβησαν σημαντικοὶ παράγοντες εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῶν ἐν τῇ βιομηχανίᾳ σχέσεων. Αἱ ἐνώσεις ὁφείλουν νά ἀνέψουν τὰς εἰδίκας ἔκεινας διαδικασίας διὰ τῶν ὅποιων θα διανοθοῦν νά ἐπιληφθοῦν τῶν ποικίλων πρακτικῶν ποιοβλημάτων τὰ ὅποια ἀναφύονται εἰς τὸν ἐργοστακὸν χρόνον.

Τὰ συμβούλια ἐργασίας προσπαθοῦν εἰς ὥρισμένας χώρας νά ἱκανοποιήσουν τὰς ἀνάγκας αὐτάς, χειρίζομενα πλείστα προβλήματα τὰ ὅποια εἰς τὰς Ἕνωμένας Πολιτείας ἀποτελοῦν μέρος τοῦ ἀντικείμενου τῶν συλλογικῶν διαπραγματεύσεων. Εἰς τὴν Αὐστρίαν, τὸ Βέλγιον, τὴν Γερμανίαν καὶ τὴν Ὀλλανδίαν τὰ συμβούλια ἐργασίας ἔχουν ἐξουσιοδοτηθῆν ὑπὸ τῶν ἐνώσεων νά διαπραγματεύονται, ἀνέξαρτήτως, συμπληρωματικάς συμβάσεις, ὃντὸν τὴν προϋπόθεσιν οἵτινες αὐταὶ δὲν ἀντιτίθενται εἰς τὰς βασικάς τοιάδες. Τὰ συμβούλια ὅμως αὐτά, ἐν τελευταίᾳ ἀναλύστει, ἐξαρτῶνται ως πρὸς τὴν ἀποτελεσματικότητά των ἐκ τῆς ἴσχυός τῶν ἐνώσεων ἢ ἐκ τῆς συνοχῆς τῶν ἀπασχολουμένων, προσκόπτοντα ὅπου ἐλλειπούν αἱ προϋποθέσεις αὐταὶ.

Αἱ περιωρισμέναι δυνατότητες τοῦ ἰσχύοντος συστήματος συλλογικῶν διαπραγματεύσεων κατεύρνησαν λίαν ἐντὸνως ἐκ τῶν μεταποίησεων τῶν ἡμερομίσθιων αἱ ὅποιαι παρεπηρήσησαν εἰς πλείστας χώρας, ὅπου ἡμερομίσθια καὶ ἐπιδόματα καθορίζονται διὰ διαπραγματεύσεων. Αὗται εἶναι συνήθως ἀποτέλεσμα πρωτοβουλίας τῶν ἐργοδοτῶν ἢ πιέσεως τῶν μισθωτῶν περιοχῆς τινος ἢ τῶν ἐργοστασιακῶν συμβούλιων ἐργασίας. Αἱ ἐργατικαὶ ἐνώσεις εἰχον μικράν σχέσιν μὲ τὴν ἐμφάνισιν ἢ τὸ μέγεθος τῶν μεταποίησεων αὐτῶν, αἱ ὅποιαι συχνὰ ἡσαν τοιάντης ἐκτάσεως ὥστε νά καθίστανται ἰσοδύναμοι πρὸς γενικάς ἐκ διαπραγματεύσεων αὐξῆσεις. Εἰς Σουηδίαν ἐγένε-

το ἐκ τῶν ὑστέρων μελέτη τῶν ἐξελίξεων αὐτῶν κατὰ τὴν διαπραγμάτευσιν νέων συλλογικῶν συμβάσεων.¹

γ. Ἐξασθένησις προσπαθείας λόγῳ παραλλήλων συστημάτων ἐκπροσωπήσιως

Τὸ σύστημα τῆς παραλλήλου ἐκπροσωπήσεως, διὰ τῶν ἐνώσεων καὶ τῶν συμβουλίων ἐργασίας, δὲν ὅδηγει μόνον εἰς ἀνταγωνισμὸν καὶ προστριβάς ἀλλὰ δημιουργεῖ ἐπίσης δέξιν διαχωρισμὸν μεταξὺ τῆς ἀποκτωμένης εἰς ἐπιπέδον ἐπιχειρήσεως ἐμπειρίας καὶ τοῦ συστήματος τῶν συλλογικῶν διαπραγματεύσεων τὸ δοτὸν ἀκολουθεῖται εἰς ἐπιπέδον βιομηχανικοῦ κλάδου ὀλοκλήρου χώρας ἢ περιφερείας. Δὲν ὑφίστανται εὐχερῆς μέθοδος διὰ τὴν διοχέτευσιν ἐμπειρίας ἀπὸ τοῦ ἐνός τομέως εἰς τὸν ἔτερον. Αἱ συζητήσεις εἰς θεμάτων μὴ καλυπτομένων διόπτρα τῶν συμβάσεων δὲν φθάνουν συνήθως εἰς τὴν τράπεζαν τῶν διαπραγματεύσεων, ἡ δὲ πιέσις διὰ τοῦ πόνου τῶν ἀναλυτικῶν συλλογικῶν συμβάσεων αἱ ὅποιαι καθερόθησαν εἰς τὰς Ἕνωμένας Πολιτείας είναι ἐλαχίστη. Ἐπὶ πλέον, ὑπὸ αὐτὰς τὰς συνθήκας, αἱ ἀδυναμίαι τῶν ἐνώσεων εἰς θέματα δργανώσεως καὶ ἐκπροσωπήσεως, αἱ ὅποιαι τείνουν νά καταστοῦν ἐνόηματα, οὔτε ἀποκαλύπτονται εικόνως οὔτε τεταπεικούσι. Τὴν πραγματικότητα, ἡ προσοχὴ ἡ ὅποια ἀπεδόθη ὑπὸ τῶν ἐνώσεων εἰς τὰ θέματα ἐκλογῶν τῶν συμβουλίων ἐργασίας τῶν ἐργοστασίων συνίστατο εἰς τὴν ἀπορρόφησιν σημαντικοῦ μέρους τῶν πόρων τον, ἔναντι δὲ λίγων ἀμέσων ἀντιπαροχῶν ἢ πλεονεκτήματων.

Ἐπὶ πλέον, οἱ ἐργοδόται ἔχουν τὴν τάσιν νά ἀνθίστανται εἰς τὴν ἐπέκτασιν τοῦ πεδίου ἐφαρμογῆς τῶν συλλογικῶν διαπραγματεύσεων ἢ τὸν ἀπαντάντα μεταξὺ τῶν ἐπικεφαλῆς τοῦ συλλόγου τοῦ ἐργοστασίου καὶ τῶν συμβούλιων ἐργασίας, διὰ τῆς παραχωρήσεως εἰς τὴν διοικησιν ἐνέργων περιθώρων διακριτικῆς ἐξουσίας. Οἱ διοικοῦντες τὰς ἐπιχειρήσεις συμ-

1. Εἰς τὴν Αὐστρίαν τὰ συμβούλια ἐργασίας διαπραγματεύονται μεταξὺ τῶν διοικησίων ἵδιατερα μισθολογικά συστήματα, κανόνας ἐργασίας καὶ ἀπασχολήσεως, μεταβλήσεις περιλαμβανούσας μείωσην τῶν μισθῶν, καταλόγους διακοπῶν καὶ πειθαρχικά μέτρα. Εἰς τὸ Βέλγιον ἔχουν ἐξουσιοδοτηθῆν νά καθορίζονται κριτήρια διὰ ἀπολύτεις, πλεονάματα ἐργασίας, κανόνας ἐργασίας, ἀλλαγές εἰς τὰς δραι ἐργασίαις καὶ πίνακας ἐπηρίστων πρόσληψην, τὰς μετακινήσεις, τὰς ἀπομικάς καὶ ὄμαδικάς ἀπολύτεις, τὸ πρόγραμμα ἐργασίας καὶ ἀδειῶν, θέματα πειθαρχίας, ρυθμός ἀποδόσεως καὶ μισθολογικά κίνητρα. Ἐπίστις, θέματα ἐπαγγελματικῆς ἐκπαίδευσης καὶ μεταβολήν αἱ ὅποιαι συνεπάγονται σημαντικάς ἀλλαγές διὰ τοὺς μισθοτούς. Εἰς τὴν Ὀλλανδίαν τὰ συμβούλια ἐργασίας ἐρωτῶνται ἐπὶ τῶν κανονισμῶν ἐργασίας, τῶν ἐτησίων ὀδειῶν καὶ ἀργιῶν καὶ τῆς ὀργανώσεως τῶν ἐναλλασσόμενων ὄμαδων ἐργασίας.

βουλεύονται όλονέν περισσότερον τὸν ἐπικεφαλῆς τῶν μισθωτῶν εἰς πλεῖστα ἐπιχειρησιακά θέματα, τὰ δόποι ἐπηρεάζουν τὴν θέσιν τῶν μισθωτῶν πρὸ τῆς ἀνακοινώσεως των. Τὰ συμβούλια ἐργασίας τὰ δόποια ἔξελησαν ὑπὸ τῶν μισθωτῶν τὰ κατὰ τόπους ἐργοστασίων ἔχουν ἐπιστήμα τὸ δικαίωμα νὰ ἐρωτῶνται ἐπὶ καθωρισμένου ἀριθμοῦ θεμάτων προσωπικοῦ.

Μεγαλύτεραι προσπάθειαι θὰ ἐπρεπε νὰ είχον καταβληθῇ διὰ τὴν αὔξησιν τοῦ βαθμοῦ διεισδύσεως τῶν ἑνώσεων ἐντὸς τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ καὶ τὴν ἐπέκτασιν τοῦ πεδίου ἐφαρμογῆς τῶν συλλογικῶν διαπραγματεύσεων πρὶν ἡ μεγαλύτεραι μεταβολὴ πραγματοποιηθοῦν πρὸς τὴν ὀλοκλήρωσιν τῶν λειτουργιῶν ἐκπροσωπήσεως. Αἱ ἐργατικαὶ ἑνώσεις εἰς πλείστας εὐρωπαϊκάς χώρας δὲν ἔδωσαν εἰς τὸ πρόβλημα αὐτὸ τὴ προτεραιότητα τὴν ὅποιαν πράγματα ἄξει.

ἐκπροσώπησις τῶν ἐργατικῶν ἑνώσεων ἐπὶ ἐπιχειρησιακοῦ ἐπικέδου

a. Αἱ ἀπόψεις τῶν ἐργατικῶν ἑνώσεων

Ἐνῷοι οἱ ἀμερικανοὶ ἐρευνηταὶ εἶναι ἀρκετά εἰδαίσθητοι ἔναντι τῶν προβλημάτων τὰ δόποια δημιουργοῦνται ἐκ τῶν κενῶν εἰς τὴν δργάνωσιν καὶ τὴν ἐπαφὴν τῶν ἑνώσεων μὲν τὰ μέλη των (ἀπόδειξις τὰ ἀνάκυψαντα προβλήματα κατὰ τὴν κατάρτισιν συλλογικῶν συμβάσεων μετὰ πολλαῖς ὀργανώσεων εἰς τὰς βιομηχανίας ὀπτοκίντων, χάλυβος καὶ ἄλλον βιομηχανικούς κλάδους), οὗτοι ἐμφανίζουν τάστιν νὰ κατανοοῦν δλιγάτερον τὰς βλέψεις τῶν μισθωτῶν πρὸς ἐκπροσώπησιν τῶν εἰς τοὺς κύκλους λήγεων καὶ ἐκτελέσεων ἀποφάσεων ἐπιχειρησιακοῦ ἐπικέδουν. Σκέψεις ἐπὶ τοιούτων δύνατοτήτων διετυπώθησαν ὑπὸ τῶν ἑνώσεων ἐπ' εὐκαιρίᾳ μόνον καὶ κατὰ περιόδους δπισθοδρομήσεως τῶν ἐργασιῶν, πατεσῶν λειτουργίας ἐργοστασίων, τεχνολογικῶν μεταβολῶν καὶ ἀντιδράσεως ἐργοδοτῶν εἰς παραχωρήσεις δοθείσας γενικῶς διὰ συλλογικῶν συμβάσεων ἐπικέδουν ἀντωτέρου τοῦ ἐπιχειρησιακοῦ. Εἰς τὰς περιπτώσεις αὐτὰς αἱ ἑνώσεις προέτιναν ἐθνικοποίησιν τὸν ἐπιχειρήσεων ἥ παρέμβασιν τῶν εἰς τὴν διοικητικὴν διαδικασίαν πρὸς ὑποβοήθησιν τῆς ἀνορθωτικῆς προσπαθείας ἥ κυβερνητικάς δεσμεύσεις ὡς πρὸς ὠρισμένας ἐνεργείας τῆς διοικητικῆς τὸν ἐπιχειρήσεων ἥ ἀκόμη τὴν κυβερνητικὴν ἐνθάρρυνσιν δὲν ἐρεύνανται καὶ ἀνακανίσεις εἰς τὰς περιπτώσεις ἀποτυχῶν τῶν διοικήσεων. Ἀλλ' αἱ προτάσεις αὐτὰ μικράν μόνον ἐπιδραστὸν ἔχουν ἐπὶ τὸν ἀμερικανικὸν ἐργατικὸν κίνημα.

Εἰς τὴν Εὐρώπην, ἔξι ἄλλου, αἱ ἑνώσεις ἀναζητοῦν δραστηρίας μέσα διὰ τῶν δόποιων θὰ ἡδύναντο νὰ ἐπηρεάσουν τὰς ἀποφάσεις τῶν διοικήσεων ἐπὶ οἰκονομικοῦ προβλημάτων ἥ προβλήματων προσωπικοῦ. Ἡ προσπάθεια αὐτὴ ἐκπηδᾷ τόσον ἐπὶ τῆς περιωρισμένης ἐκτάσεως τοῦ πεδίου τῶν συλλογικῶν διαπραγματεύσεων, δσον καὶ ἐκ τῆς γενικῆς πιέσεως ὅπως προ-

ωθῆθῃ τὸ πνεῦμα τῆς «βιομηχανικῆς δημοκρατίας». Τὰ διὰ τοῦ συνθήματος αὐτοῦ ἐννοούμενα εἶναι ποικίλα. Μεταξὺ αὐτῶν περίλαμψάνεται ἡ ἀποψίς διτοὶ οἱ μισθωτοὶ θὰ ἐπρεπε νὰ συμμετέχουν εἰς δλας τὰς ἀποφάσεις τῆς ἐπιχειρήσεως, δεδομένου διτοὶ αὐταὶ ἐπηρεάζουν τὴν ἀπασχόλησιν τῶν καὶ τὰς δυνατότητας συμμετοχῆς τῶν εἰς ὀφέλη καὶ ἀποκόν, ἵσως, ὅμεσον ἐπιδραστὸν ἐπὶ τῆς ἐργασίας τῶν. Αἱ διοικήσεις ἔχουν συχνά ἀνταρέσεις ἐπιχειρήσεις εἴτε ἐκ λόγων προσωπικῶν εἴτε λόγῳ ἀκολουθούμενης πολιτικῆς. Ή δραστηρίος τῆς τῶν διοικούντων τὰς ἐπιχειρήσεις θὰ ἐπρεπε νὰ ἐλέγχεται σταθερῶς διάστημας ἀνέξαρτη τοῦ εθνικῆς οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς κριτικῆς, κατὰ τὴν ὁποίαν νὰ χρησιμοποιοῦνται κριτήριοι εὑρύτερα τῶν περὶ ἀποδόσεως τῶν ἐπενδύσεων. Οὓς ἐκ τούτου, καὶ αὐτὴ ἀυτὴ ἡ διοικήσεις, ἡ δοτία ἔχει σφετερισθῆ τὴν δύναμιν τῶν ἐταιριῶν ἐν ὀνόματι τῆς ιδιοκτησίας τὴν δοτίαν δὲν κατέχει, θὰ ἐπρεπε νὰ συμπληρωθῇ διὰ τῆς ἐκπροσωπήσεως ἐν αὐτῇ καὶ ἐτέρων συμφερόντων.

β. Αἱ ἀπόψεις τῶν διοικούντων τὰς ἐπιχειρήσεις

Οἰδαίηποτε δυνάμεις καὶ ἀν παρωθοῦν τοὺς μισθωτοὺς καὶ τὰς ἑνώσεις τῶν εἰς τὴν ἀναζητησιν νέων μορφῶν σχέσεων ἐντὸς τῶν ἐργοστασίων, παραλλήλως καὶ οἱ διοικούντες τα ἐργοστάσια καὶ η κοινωνία ἀξιολογοῦν ἐκ νέου τὸ παρὸν σύστημα ὀργανώσεως καὶ διακυβερνήσεως τῶν ἐπιχειρήσεων. Οἱ ἐργοδόται ἀναγνωρίζουν δια τὸν αἴ παλαιαὶ μορφαὶ διοικήσεως τῶν μισθωτῶν ἵσως νὰ είναι ἀντιπαραγωγικαὶ. Εἰς τὴν σύγχρονον ἐποχὴν ἡ συνεργασία τῶν μισθωτῶν μετὰ τῆς διοικήσεως ἥ ἡ συναίνεση τῶν καθίστανται βασικοὶ παραγόντες διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῶν ἀπόθυμητῶν ἀποτελεσμάτων. Ἡ ἔννοια τοῦ δρου «ἀνθρώπιναι σχέσεις» εἰς τὰς σχέσεις τῶν μισθωτῶν ὑπῆρξε δημοφιλῆς ἐπὶ τὸ διάστημα μετά τὸν πλεόνεμον, ἀλλ' ἀπεδίχθη μὲν ἡ παρακήσης κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς συνδικαλιστικῆς ἀνεξαρτησίας. Οὐδεμίᾳ φιλοσοφικὴ θέσις ὑποκατέστησε ταῦτη, καίτοι προετάθησαν διάφοροι τύποι διοικήσεως τῶν ἐπιχειρήσεων. Πιθανῶς, ἡ πλέον σημαντική νέα ἰδέα νὰ προέρχεται ἐπὶ τὸν βρετανικὸν ὄμιλον Tavistock, δηλαδὴ ἐκ τῆς προτάσεως περὶ αὐτοδιοικήσεως τεχνικῶν ὀπτονόμων ὄμώδων ἐργασίας ἐργατῶν παραγωγῆς. Αἱ διοικήσεις ἀναζητοῦν νέας λύσεις μή ἐπιφερούσας ριζίκας μεταβολῶν εἰς τὴν διάρθρωσιν τῶν ἐπιχειρήσεων. Εἰς τὴν Εὐρώπην, συγκεντρώνουν τὰς προσταθείας τῶν εἰς τὴν ἐπίτευξιν ὑψηλοτέρας παραγωγικότητος, εἰσάγουσαι νέα συστήματα κινήτρων ἀμοιβῆς ἐργασίας ἀντί εκείνων τὰ δόποια παρεκάλων τὸν σκοπὸν αὐτῶν.

Οἱ ἐργοδόται ἀπεδέχθησαν προτάσεις πρὸς βελτιώσιν τῆς ἐπικοινωνίας. Ἀλλά συντόμως διεπίστωσαν διτοὶ τοῦ ἐστήματος ἐπικοινωνίαν πρὸς ἀμφοτέρας τὰς κατευθύνσεις, ἀπαιτούσαν δραστηρίαν καὶ ἀνεξαρτητὸν ἐργατικὴν ὀργάνωσιν ἐντὸς τῆς ἐπιχειρήσεως, ἥ δοποια νὰ ἔχῃ ἐμπιστούντην καὶ αὐτοσεβασμόν. Αἱ διοικήσεις προετίμησαν πολὺ περισσότε-

ρον συστήματα συνεργασίας βασιζόμενα εἰς τὴν παροχὴν ὑποδείξεων ἐπὶ θεμάτων ἔχοντων ἀμεσον σχέσιν μὲ τὰ ἀτομικὰ συμφέροντα τῶν μισθωτῶν.

Ωρισμένον ἐκ τῶν ἀστούντων διοίκησιν ἀπεδέχθησαν προτάσεις συμβουλευτικῆς συνεργασίας. Εἶδον ὅμως ὅτι αὐτὴ τείνει νὰ ἀκολουθήσῃ μίαν «φυσικὴν» σχεδὸν πορείαν ἐπεκτάσεως. Ἐκκινοῦσα, μετὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ προγράμματος, ἔξ ἐνὸς σταδίου χορηγῆσεως πληροφοριῶν, ὠδηγεῖτο πρὸς τὰ δόπιστα εἰς συζητήσεις ἐπὶ τὸν πρὸς ἐφαρμογὴν σχεδίων, κατόπιν περαιτέρω πρὸς τὰ δόπιστα εἰς συζητήσεις δ' ἀναθέωρησιν συγκεκριμένων ἀποφάσεων καὶ ἐπὶ περαιτέρω εἰς τὸν ἔλεγχον τῶν βασικῶν ἀντιλήψεων διὰ τὴν καθέρωσιν καινοτομίων. Ἔπει τὸν παρόντος ἡ πρόοδος εἰς τὸ δόλον θέμα τῆς συμβουλευτικῆς συνεργασίας ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς μεταβάσεως ἐκ τῶν τρεχόντων εἰδικῶν καὶ ἐπὶ μέρους προβλημάτων πρὸς τὰ γενικά προβλήματα διοικήσεως ἐπιχειρήσεως καὶ μακροπρόθεσμου προγραμματισμοῦ. Βεβαίως, ἐλάχιστα συστήματα συμβουλευτικῆς συνεργασίας ἔχουν καλύψει δόλοκληρον τὸν χώρον ἀντόν, ἀλλ' ἡ ἀσκούμενη πίεσις τείνει πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν.

γ. Αἱ ἀπόγειες τοῦ κοινοῦ

Τὸ κοινὸν καὶ τὸ κράτος ἔχουν, βεβαίως, τοὺς ἴδιους τῶν ἀνεξαρτήτους λόγους νὰ ἐνδιαφέρωνται διὰ τὸ θέμα τῆς ἀναδιαρθρώσεως τῆς δργανώσεως τῶν ἐπιχειρήσεων. «Ἐχει κατατεθεῖ γνῶστον ὅτι τὰ μικτὰ συμβουλευτικά σώματα ἡ τοιαῦτα παραγωγικήτος λειτουργοῦν ἀποτελεσματικῶς, συμβάλλοντα εἰς τὴν προώθησιν τῶν συμφερόντων τὸν τῆς ἐπιχειρήσεος ὄστον καὶ τῆς οἰκονομίας. Αἱ διοικήσεις καὶ οἱ μισθωτοὶ θὰ ἡτούντων νὰ συνεργάζονται ἐπὶ πλείστον κοινῶν θεμάτων κειμένων πολὺ πέραν τοῦ χώρου ὃ ὅποις καλύπτεται συνήθως ὑπὸ τῆς διαδικασίας τῶν συλλογικῶν διαπραγματεύσεων.

Ἐπὶ πλέον, οἱ δημόσιοι λειτουργοὶ ἀντιμετωπίζουν ὀλονέν περισσότερον τὴν ἰδιωτικὴν ἐπιχείρησιν ὅχι ὡς ἀπλῆν μονάδα, ἀλλ' ὡς προσδιοριστικὴν καὶ σημαντικὴν οἰκονομικὴν δύναμιν, ὡς ἔξοντα ἐπὶ τοῦ ὅποιον στηρίζεται ἡ πραγματοποίησίς τῶν ἔθνικῶν ἀντικειμενικῶν σκοπῶν. Η ἐπιχειρηματικὴ δραστηριότης πρέπει νὰ είναι σύμφωνος πρὸς τὴν ἔθνικὴν πολιτικὴν. Καθὼς δὲ ὁ ἔθνικος ἀπότελεος οἰκονομικὸς προγραμματισμὸς ἀποτελεῖ κεντρικὴν μέριμναν τῆς κυβερνητικῆς πολιτικῆς, καθίσταται ἐπιτακτικὸν ὅπως οἱ σκοποὶ τοῦ προγράμματος ἀντικατοπτρίζονται εἰς τὰς ὑπὸ τῶν ἐπιχειρήσεων λαμβανομένας ἀποφάσεις.

Η κρατικὴ ἐκπροσώπησις εἰς τὰ διοικητικά συμβούλια, ἢ αἱ κυβερνητικαὶ ἐπενδύσεις εἰς ἐπιχειρήσεις, ἢ ἄλλαι καὶ λύσεις, ἔχουν θεωρηθῆ ὡς μέσα δύναμενα νὰ πρωθήσουν αὐτὴν τὴν προσέγγισιν. Βεβαίως, ἀποτελεῖ σημαντικὴν συμβολὴν πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν ἡ συμμόρφωσις πρὸς κάδικας συνταχθέντας οἰκειοθελέως ὑπὸ τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ ὑπερτούντας τοὺς ἀντικειμενικοὺς αὐτοὺς σκοπούς. Πάν-

τοξ., ἡ μεθόδευσις αὐτὴ θεωρεῖται ὡς μεταβατικὸν στάδιον ἐν τῇ ἐξελίξει πρὸς μίαν περισσότερον ἐπαρκῆ λόσιν. Εἶναι ὡς ἐκ τούτου λίαν συμπαθῆς ἡ προσπάθεια πρὸς ἀνασύνθετιν τοιούτων συμβουλίων, κατὰ τρόπον ὃστε νὰ περιλαμβάνουν ἐκπροσώπους τῶν μισθωτῶν, τῶν καταναλωτῶν καὶ τοῦ δημοσίου.

δ. Συμβούλια ἐργασίας, ἐκπροσώπησις ἐργατῶν καὶ πολιτικὴ τῶν ἐπιχειρήσεων

Αἱ ἀνωτέρω ἀναφερθεῖσαι δυνάμεις ὠδήγησαν εἰς τὴν προώθησιν εἴτε τῶν διὰ τῆς νομοθεσίας δριζομένων περὶ μικτῶν συμβουλευτικῶν ἐπιτροπῶν εἴτε τῶν συμβουλίων ἐργασίας. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν δύο πολέμων μικταὶ ἐπιτροπαὶ καὶ συμβούλια ἐργασίας ἐνεφανίσθησαν εἰς πλείστας χώρας. Βραδύτερον δύος ἡμειώθη ἡ σημασία τον εἰς τὰς Ἕνωμένας Πολιτείας, τὸ Ἕνωμένον Βασίλειον καὶ τὸν Καναδάν. Εἰς τὴν Σκανδιναβίαν τὰ συμβαλλόμενα μέρη συνεφανήσαν ὅπες διατηρήσουν ὑπὸ τὸ καθεστώς τῶν συλλογικῶν συμβάσεων τὰ συμβούλια ἐργασίας. Ταῦτα προσέφερον ὑπηρεσίας ὡς χρήσιμα, καίτοι οὐχὶ κρίσιμα, μέσα διὰ ἀνταλλαγὴν ἀπόψεων, προώθησιν τῶν κοινῶν ἀντικειμενικῶν σκοπῶν καὶ διεύρυνσιν τῶν ἐπαφῶν μεταξὺ συνδικαλιστῶν καὶ διοικήσεως. Οἱ μισθωτοὶ ἀπέκτησαν διὰ τῶν μέσων αὐτῶν πληροφορίας περὶ τῶν οἰκονομικῶν συνθηκῶν καὶ ἐξελίξεων ἐντὸς τῆς ἐπιχειρήσεως, προσανατολίζομενοι οὕτω καλύτερον εἰς τὰς ἰδιαίτερας τῶν ἐνδοεπιχειρησιακάς οἰκονομικάς δραστηριότητας. Εἰς ἄλλας χώρας ὑφίστανται νομοθετικαὶ προβλέψεις διὰ τῶν ὅποιων παραχωρεῖται εἰς τὰ συμβούλια ἐργασίας τὸ δικαιόματα νὰ λαμβάνουν πληροφορίας ἐπὶ τῶν δραστηριοτήτων τῆς ἐπιχειρήσεως, ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ἀκέθεσεων, καθοὓς καὶ τὸ προνόμιον τῆς παροχῆς συμβουλών πρὸς τὴν διοικήσιν. Ἀπρόθυμοι αἱ διοικήσεις διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοιούτων διατάξεων δυσχερώς ἐπέτρεψαν τὴν προώθησιν τῆς συμμετοχῆς τῶν μισθωτῶν μέχρι τοῦ ἐπιπέδου λήψεως ἀποφάσεων. Εξ ἄλλου, εἰς τὰς Ἕνωμένας Πολιτείας αἱ ἐργατικαὶ ἐνώσεις ἐλάχισταν εὑνόκλων πληροφορίας παρεχομένας ὑπὸ τῶν ἐπιτροπῶν πρὸς εἰδικούς δργανισμούς, χρηματιστηριακά καὶ πιστωτικά γραφεία. Αἱ εὐρωπαϊκαὶ κυβερνήσεις καὶ τὰ χρηματιστηρία ζητοῦν, ἐπίσης, στήμερον περισσότερας πληροφορίας. Αἱ ἐργατικαὶ ἐνώσεις θὰ ἔχουν συντόμως εἰς τὴν διάθεσιν τῶν πλείστων οἰκονομικῶν πληροφορίας ἀνευ τῆς ἀνάγκης νὰ δώσουν μάχην διὰ τὴν συμμετοχήν των εἰς τὴν διοικήσιν τῆς ἐπιχειρήσεως πρὸς ἀπόκτησιν αὐτῶν.

Σημαντικῶς πρωτοποριακαὶ θέσεις ἐπετεύχθησαν εἰς τὴν Αὔστριαν. Τὰ συμβούλια ἐργασίας δύνανται νὰ εἰσάγουν διαμαρτυρίας εἰς τὴν Ἑθνικὴν Οἰκονομικὴν Ἐπιθεώρησιν ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ἀποφάσεις καὶ δραστηριότητες τῆς ἐπιχειρήσεως ἀντίκεινται πρὸς τὸ δημόσιον συμφέρον. Ἐπει τούτοις, τὸ πρόνομιον ἀδὲν ἔχρησιμοποιήθη εἰσέτι. Εἰς τὴν Αὔστριαν καὶ τὴν Γερμανίαν τὰ συμβούλια ἐργασίας ἐκλέγουν μέ-

λη διὰ τὰ ἐποπτεύοντα τὰς ἐπιχειρήσεις σώματα, εἰς μὲν τὴν Αὐστρίαν δύο μέλη, εἰς δὲ τὴν Γερμανίαν τὸ ἐν τρίτον τοῦ δόλου ἀριθμοῦ τῶν μελῶν. Εἰς τὰς βιομηχανίας σιδήρου καὶ χάλυβος τῆς Γερμανίας αἱ ἐργατικαὶ ἐνώσεις καὶ τὰ συμβούλια ἔργασίας συμμετέχουν εἰς τὴν ὑπόδεξιν τοῦ ἡμίσεος ἀριθμοῦ τῶν μελῶν τῶν διοικητικῶν συμβουλίων τῶν σωμάτων τὰ ὄποια ἀσκοῦν ἐποπτείαν καὶ τοῦ ἐνὸς ἐκ τῶν τριῶν διευθυντῶν αὐτῶν. Καίτοι αἱ νέαι αὐταὶ ἔξελιξεῖς προηγαγον τὴν περισσότερον προσεκτικὴν ἔξετασιν τῶν ἀπόψεων καὶ τῶν ἀναγκῶν τῶν μισθωτῶν ὡς καὶ τῶν προβλημάτων ἀνθρωπίνων σχέσεων εἰς τὴν βιομηχανίαν, δὲν ἀπέβησαν σημαντικά μέσα πρὸς τὴν ἐνίσχυσιν νέων προσεγγίσεων πρὸς αὐτὰ ταῦτα τὰ οἰκονομικά προβλήματα τῆς ἐπιχειρήσεως. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς παρούσης κρίσεως εἰς τὴν γερμανικὴν βιομηχανίαν σιδήρου καὶ χάλυβος, ἡ ίδια ἡ κυβέρνησης διεμεσολάβησε, προτείνασσα τὴν ὑπὸ διαφόρων μονάδων συμπτηξὶν ἑταῖριδν, ὑποβοήθουσα σύντο τὴν συνένωσιν τῶν οἰκονομικῶν ὑγιῶν μερῶν καὶ στρέφουσα τὰς ἐναπομενούσας δυνάμεις πρὸς νέας τοπικάς εὐκαιρίας ἀπάσχολήσεως.

Οἱ γάλλοι συνδικαλισταὶ πράγματι ἐτοποθετήθησαν εἰς τὰ διοικητικά συμβούλια ἑνίκοποι θεοίδων βιομηχανιῶν. Αἱ διοικήσεις, ἐν τούτοις, ἀνέζητησαν τρόπους ἀπομονώσεως αὐτῶν καὶ ἀλιξιστοποίησεος τῆς ἐπιρροῆς των. Εἰς τὴν Μεγάλην Βρετανίαν ἡ τοποθετήσις τῶν εἰς τὰ διοικητικὰ συμβούλια τοιούτων βιομηχανιῶν συνεισφέρειν εἰς τὴν καλυτέραν κατανόησιν τῶν προβλημάτων τῶν βιομηχανικῶν σχέσεων. Τὸ δὲ παρόν πείραμα εἰς τὴν Βρετανικὴν Ἐταιρίαν Χάλυβος (τοποθετήσις εἰς τὰς διοικήσεις τῶν κλάδων τῆς ἑταίριας ἀτόμων προερχομένων ἐκ τοῦ ἐργασιακοῦ χώρου, διαφόρων ἑκείνων τὰ ὄποια θετέθησαν αἱ διοικήσεις) ἀναμφιβόλως θὰ διευρύνη τὴν τάσιν αὐτῆν.

Δὲν ἔχει εἰσέτι διαμορφωθῇ κατάλληλον σχῆμα ἀποτελεσματικῆς συμμετοχῆς τῶν μισθωτῶν εἰς τὴν διαδικασίαν ἀλήψεων, ἀποφάσεων. Η ἐπινυλακτικὴ στάσις τοῦ σουσηδικοῦ ἐργατικοῦ κινήματος ὅμιλει εὐγέλωττας περὶ τῆς ἀνάγκης μεγαλυτέρας ἀκριβείας κατὰ τὸν καθορισμὸν τῶν ἀντικειμενικῶν σκοπῶν. Ή προσπάθεια τῶν ἐργατικῶν ἐνώσεων πρὸς δημιουργίαν κλίματος οἰκειότητας καὶ ἔξαπομπεύσεως ἐκάστου μισθωτοῦ ἐντὸς τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ τῆς οἰκονομίας εἶναι συνεχῆς. Παραδείγμα, αἱ προτάσεις τῶν ἐνώσεων εἰς τὴν Γερμανίαν, τὴν Ἰταλίαν καὶ τὴν Ὀλλανδίαν διὰ τὴν ἐπίτευξιν συμπεφωνημένων ἀποταμευτικῶν σχημάτων τὰ ὄποια ἐνδεχομένως νὰ παράσχουν τὴν δυνατότητα τοῦ συλλογικοῦ ἐλέγχου τῶν ἐπενδύσεων ὑπὸ τῶν ἐργατῶν.

Αἱ ἐπιθυμίαι τοῦ δημόσιου μᾶλλον παρὰ αἱ ἐπιθυμίαι τῶν ἐργατικῶν ἐνώσεων—λόγῳ τοῦ διτὶ αὐταὶ ἔχουν ἀποκλίνοντα συμφέροντα, προβαλλόμεναι εἰς τὰ σώματα τῶν ἐπιχειρήσεων τὰ ἐπιφορτισμένα μὲ τὴν λῆψιν ἀποφάσεων—τείνουν νὰ προσδιορίζουν

τὰς μελλοντικὰς μεταβολὰς εἰς τὴν διάρθρωσιν τῶν ἐπιχειρήσεων. "Οσον ἀφορᾷ δὲ εἰς τὸν θεσμὸν τῶν ἐργατικῶν ἐνώσεων καὶ τοὺς ίδιους τοὺς μισθωτούς, τὰ συμφέροντά των ἐνδεχομένως θὰ ἔξηπηρετηθοῦν διὰ συμβολικῆς ἐκπροσωπήσεως ἐντὸς τῶν ἀντιπροσωπιῶν τοῦ δημοσίου. "Η ἀντιμετώπισις αὐτὴ δυνατῶν νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὰς ἐνώσεις νὰ ἐπηρεάσουν τὴν συμπειριφορὰν τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ νὰ καθερίσουν βασικὰς γραμμάς ἐπιβοήθουσα τρόπου διοικήσεως αὐτῶν ἀνεύ ἐπιβαρύνσεώς των διτὶ εὐθύνων αἱ ὄποια εἴναι ἔχουν πρὸς τὰ βασικά τὸν καθήκοντα.

ἐκπροσώπησις ἐπὶ θεινικοῦ ἐπιπέδου ἢ κλάδου βιομηχανίας

Αἱ ἐργατικαὶ ἐνώσεις ἐπραγματοποίησαν, πιθανῶς, μεγαλυτέρας προδόσιον πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς ἀσκήσεως ἐπιρροῆς ἐπὶ τῆς οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς πολιτικῆς τῶν κυβερνήσεων μᾶλλον ἢ τῶν ἐπιχειρήσεων. Αὗται τάρα παρέχουν ὑπηρεσίας ὡς ὁμάδες συμφερόντων, ὡς σύμβουλοι καὶ ὡς διαπραγματευταί. Ακόμη καὶ ἐνώσεις ἔχουσαι κομμονιοτικὸν προσανατολισμὸν ἢ κατέχουσαι ἡγετικὴν θέσιν εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ τὴν Ἰταλίαν ἔχουν ἀποδεχθῆ τὸν εἰδικὸν αὐτῶν ρόλον.

Αἱ ἐργατικαὶ ἐνώσεις σήμερον νέαν ἴστορισπιαν μεταξὺ τῶν ὑποχρεώσεων των πρὸς διατήρησην ἐπαφῶν μετά τῆς κυβερνήσεως, συμφωνοῦσαι πρὸς ώρισμένας ἀποφάσεις, καὶ πρὸς συνεχῆ προώθησιν τῶν ίδιων των ἀπόψεων. Οἰσασδήποτε τοποθετήσεις καὶ ἀλλαγὴ τῶν ίδιων τῆς προσωπικῆς, οὗτοι ἔχουν ἐπίστης τὴν μεγαλυτέραν εὐθύνην διὰ τὴν δημιουργίαν συνδέσμου μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν ὑπαδῶν των, συνδέσμου δὲ ποτὸς θὰ ἐπιτρέψῃ ὥστε αἱ ἐνέργειαι των καὶ εὐλογοὶ νὰ θεωροῦνται ὑπὸ τῶν μελῶν τῶν ἐνώσεων καὶ συνεπεῖς πρὸς τὰς ὑπὸ αὐτῶν ἀναληφθείσας ὑποχρεώσεις. Οὗτοι δὲν δύνανται νὰ ἀπορύγουν τὰς ἐπὶ τῆς συμμετοχῆς των εἰς τὴν διοικήσην ειδύνας, ἀλλὰ δὲν δύνανται ἐπίστης νὰ ἀποφύγουν νὰ λογοδοτήσουν διὰ τὰς ἐνεργίας των ὥστε νὰ διατηρήσουν τὴν ὑποστήριξιν τῶν μελῶν των.

Τὰ διατήθημενα σήμερον μέσα πρὸς ἐπηρεασμὸν τῶν κυβερνητικῶν ἐνεργειῶν καὶ τῶν ἐνεργειῶν τῆς βιομηχανίας ἔχουν ἀλέθη. Η ἀνακίνησης τῶν θεμάτων καὶ ἡ προαγωγὴ αὐτῶν, εἴτε θεωρητικῶς εἴτε ἐν τῇ πράξει, ως καὶ ἡ χρησιμοποίησις τῶν προθαλάμων καὶ τῆς τακτικῆς πιέσεων καὶ συμμαχῶν ἐνισχύονται σήμερον ὑπὸ πλήθους εὐκαριῶν παροχῆς ἐμπεριστατωμένης συμβολευτικῆς βοηθείας πρὸς τὰς κυβερνήσεις, τοὺς δημοσίους λειτουργούς, τοὺς δργανισμοὺς καὶ τὰ μέλη νομοθετικῶν σομάτων καὶ διοικήσεων. Η σύγχρονος κυβερνήσης δὲν δύναται νὰ ἀσκήσῃ ἀποτελεσματικῶς τὰ καθήκοντά της ἀνεύ τοι αὐτῆς βοηθείας. "Ἔχει τὴν ἀνάγκην τοῦ προσεταιρισμοῦ τῶν κυβερνωμένων διὰ τὸ πλεῖστον τῶν νομοθε-

τικῶν καὶ διοικητικῶν ἐνεργειῶν τῆς, ἐπιτυγχάνουσα οὕτω τὴν ἐνίσχυσιν καὶ συμπαράστασίν των πρὸς αὐτήν. Αἱ ἔργατικαι ἐνώσεις ἀποτελοῦν διόδους διὰ τῶν ὁπίσιν ἡ σύγχρονος κυβέρνησις δύναται νῦ ἐπιτύχῃ τὸν σκοπὸν αὐτὸν. Πέραν τῆς ἐπὶ συγκεκριμένον θεμάτων ἐκπροσώπησες, ἀντιπρόσωποι τῶν ἔργατικῶν ἐκπροσώπων τοποθετοῦνται εὐρέως εἰς συμβούλευτικὰ σώματα. Ὡς ἄτομα, ἀλλὰ καὶ ὡς ἐκπρόσωποι, τοποθετοῦνται εἰς τὰ διοικητικὰ σώματα ἢ τὰ σόματα χαράξεων πολιτικῆς τέλος, πρόσωπα προερχόμενα ἐκ τοῦ συνδικαλιστικοῦ κινήματος ἐγένοντο μέλη τῆς διοικήσεως καὶ τῶν νομοθετικῶν σωμάτων ἢ υπεύθυνοι διὰ τὴν χάραξιν πολιτικῆς.

Τὸ πρόβλημα τὸ τιθέμενον εἰς τὰς ἔργατικὰς ἐνώσεις είναι νὰ καταστήσουν τὰς δυνατότητας αὐτᾶς ἐκπροσωπήσεως ἀποτελεσματικάς. Ὁρισμέναι ἔργατικαι ἐνόστεις ἐθνικοῦ ἐπιπέδου ἀναζητοῦν δραστηρίας μεθόδους πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ αὐτῶν. Καὶ ἐνῷ δὲν ἀρκεῖ μόνον ἡ ἐπιλογὴ μαρχητικῶν στελεχῶν καὶ ἡ ὑποβοήθησις αὐτῶν πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ ρόλου των, ἐν τούτοις, ἐλάχισταν εἶναι δύνασις πράττουν ἔστο καὶ αὐτὸς εἰς ἵκανοποιητικὸν βαθύμον. Ἡ ἐπιτυχία εἰς τὸν τομέα αὐτὸν ἀπαιτεῖ τὴν χάραξιν καταλλήλου πολιτικῆς καὶ τὴν διατύπωσιν κατεύθυνσεων τῶν ὁπίσιν οὐτοὶ θά είναι ὑπέρμαχοι. Αἱ ἔργατικαι ἐνώσεις ἐπιφορτίζουν τὰ στέλέχη των μὲν βαρείας εὐθύνας καὶ ἐλπίζουν διὰ ταῦτα ὅτας ἀντιμετωπίσουν, καθοδηγούμενα ὑπὸ τῆς εὐθυκρισίας καὶ τῆς ἀντιλήψεως των. Ὁ συντονισμὸς τῆς ἔργασίας τοιούτων ἐκπροσώπων εἴναι ἐλάχιστος. Ἡ ἴσχυρα, δόμις, ἐκπροσώπησις ἀπαιτεῖ πλήρη γνῶσην τοῦ τεχνικοῦ περιεχομένου τῶν προβλημάτων καὶ μελέτην πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν προσταθειῶν τῶν ἀντιθέτων ὅμιδον συμφερόντων καὶ τῆς γραφειοκρατίας. Ἀλλὰ συνήθως οἱ ἔργατικοι ἥγεται ὅτι δρίζουνειν διὰ τὰς λειτουργίας αὐτῶν ἀποτελματοῦνται ἐντὸς τῶν εὐθυνῶν πολλαπλῶν ἐκπροσωπήσεων, εἰς τρόπον ὃστε δλίγας μόνον νὰ ἀντιμετωπίζουν επάρκεια. Ἀτυχῶς οὗτοι σπανίως πραγματοποιοῦν τὴν δξαίρετον προσφόρων τὸν ποίον θὰ ἀνέμενε τις λόγῳ τῆς τείρας των. Οὕτω, ἡ ἐκπροσώπησις καθίσταται δονομαστικὴ καὶ αἱ ἔργατικαι ἐνώσεις χάνουν τὰ πλεονεκτήματα τῶν θέσεων τὰς ὁποῖας ἔχουν κερδίσει. Ἐπὶ πλέον ὅτι δημιούργησαν ἀδέξιον εἰς τὸν χειρισμὸν τῶν διαφόρων θέσεων τῶν ἀπαραιτήτων δι’ ἓνα διάλογον συναινέσεως, ἀποδοχὴν ὑπὸ δρους, διαφορίν καὶ ἀκόμη τὴν ἀπειλὴν δριστικῆς ἀποχωρήσεως ἐκ τῶν δργάνων διαμεσολαβήσεως. Ἡ τελευταῖα ἀντὴ θέσις σπανίως λαμβάνεται κατά τὰς διαπραγματεύσεις.

Ἐτερον σοβαρὸν σημεῖον είναι τὸ κατὰ ποῖον τρόπον οἱ ἐκπρόσωποι τῶν ἐνώσεων προβαίνουν εἰς ἀπολογισμὸν τῆς δραστηριότητὸς των πρὸς τοὺς ὁπαδούς των. Εἰς τὰς περισσότερας τῶν περιπτώσεων δὲν ὑποβάλλονται λεπτομερεῖς ἀναφοραὶ καὶ ἐλάχιστος ἔλεγχος ἀσκεῖται εἴτε ἐπὶ τῶν ἀπόψεων εἴτε ἐπὶ τοῦ τρόπου ὑποστηρίξεως αὐτῶν. Ἡ σχέσις μεταξὺ

τοῦ ἐκπροσώπου καὶ τῶν δριζόντων αὐτὸν σωμάτων παραμένει συμπτωματική. Ἐν τούτοις, ὑπάρχουν τομεῖς, δῆπος τὸ πεδίον τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς, δῆπος τοιαῦται χαλαραὶ καταστάσεις δὲν είναι ἀνεκταί, διότι ἐπηρεάζουν τὰ βαθύτερα συμφέροντα τῶν ἐνώσεων. Αὐτὸς τὸ σημεῖον είναι ἐκεῖνο εἰς τὸ ὅπερον οἱ συνδικαλιστικοὶ ἥγεται, οἱ δοτοί προηγουμένως ἥσαν συλλογικῶς προσανατολισμένοι προκειμένου περὶ προγραμματισμὸν ἐπὶ ἐθνικοῦ ἐπιπέδου, ἀντιμετωπίζουν καταστάσεις αἱ ὁποῖαι ἐπιβάλλουν ἀναθεώρησιν τῶν θέσεών των. Οὗτοι παρατηροῦν διὰ τὰ κυβερνητικὰ προγράμματα, ἀκόμη καὶ διὰ περιλαμβάνουν ἀποδεκτούς γενικούς στόχους, δὲν σημαίνει ἀναφορεύκτως διὰ ἀπολήγουν εἰς χάραξιν πολιτικῆς, ἐπὶ μέρους προγραμμάτων ἢ ἐνεργειῶν ἀποδεκτῶν υπὸ τῶν ἔργατικῶν ἐνώσεων. Οὕτω, οἱ συνδικαλιστικοὶ ἥγεται ἀποφεύγουν τὴν ἀνάληψιν ὑπερμέτρων ειδυλλῶν ἐπὶ τῶν δραστηριοτήτων τῶν σωμάτων αὐτῶν εἰς τὰς ὁποῖα μετέχουν, ἐπιλέγοντες μᾶλλον τὰς ἀνεξαρτήτους θέσεις.

Παρὰ ταῦτα οὗτοι, εἰς ἀντιστάθμισμα διὰ τὴν συμμετοχήν των εἰς κυβερνητικὰ σώματα, ὑπερχρεώθησαν ἐπανειλημμένως νὰ ἐπινόησουν μηχανισμοὺς ἐπιτρέποντας εἰς αὐτοὺς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν πρὸς ταῦτα ὑποχρεώσεων των. Πάντως, διὰ τὸ ἔργον αὐτὸν ἐρρέθησαν γενικῶς ἀπάρασκενοι. Ὁλίγα μόνον ἔργατικαι ἐνώσεις εἰς τὴν Συνδίαιναν δύνανται νὰ ἀντιπαραβληθοῦν εἰς ἰσχὺν πρὸς τὰς κεντρικὰς δργανώσεις. Ἄλλα πάλιν σκανδαναβικαὶ ἐνώσεις ἐθνικοῦ ἐπιπέδου δὲν διαθέτουν ἐπαρκῆ ἰσχύν πρὸς ἀσκησην ἐποπειας ἐπὶ τῶν ἀπαρτίζοντων αὐτᾶς δργανώσεων. Εἰς τὸ Ἕνωμένον Βασίλειον είναι ἔτι διλγάτερον ἴσχυρος δ ὑφιστάμενος ἔλεγχος, τὸ δὲ νέον σύστημα ἐπανεισάστεως τῶν μισθολογικῶν αἰτημάτων καὶ τὰ ἔτησια σύνεδρια τῶν συνδικαλιστικῶν ἥγετῶν ἐπὶ θεμάτων οἰκονομικῆς πολιτικῆς καὶ ἀμοιβῆς ἔργασίας ἀποτελοῦν ριζοσπαστικάς καινοτομίας. Εἰς τὴν Ὁλλανδίαν η πίεσις ἐπὶ τῶν προτοβαθμίων δργανώσεων αἰτεῖται περισσότερον δι’ ἐπισήμων πρατικῶν διαδικαστικῶν ἀναθεώρησεως τῶν συνδικαλιστικῶν συμβάσεων καὶ διλγάτερων δι’ απ’ εὐθείας ἐνεργειῶν τῆς κεντρικῆς ἐνώσεως. Ἄλλαι ἔργατικαι ἐνώσεις ἐθνικοῦ ἐπιπέδου ἐπεδίειχαν ἔτι μικροτέραν πρόσδοσην δοσοφόρᾳ εἰς τὴν δργανώσιν μηχανισμού καταλλήλου διὰ τοιαύτας συλλογικάς δραστηριότητας. Εἰς τὴν πραγματικότητα, αἱ κεντρικαὶ ἐνώσεις μᾶλλον προτιμοῦν τὴν ἀδυναμίαν αὐτήν, διότι τοὺς παρέχει εὐλογοφανῆ κάλλιψιν πρὸς ἀπορυγήν τῶν ἐκ τῆς συμμετοχῆς των εἰς τοιούτους μηχανισμούς ὑποχρεώσεών των, τὰς ὁποῖας ἄλλως θὰ ἔπερτε νὰ ἀναλέμουν. Ἐν τούτοις, δῆλοι ἐπιδιώκουν εὐκαιρίας συμμετοχῆς. Ἡ διχοτόμησις αὐτὴ προσδιορίζει τὸ ἀντιμετωπίζοντων διλημμα καὶ προβάλλει τὴν ἀστάθειαν τῆς παρούσης καταστάσεως.

Τὰ ἔργατικὰ κινήματα, τὰς ὁποῖας ἀντιμετώπισαν τὰς δυσχερείας τὰς δημιουργηθείσας ἐνεκα τῆς συμ-

συμπέρασμα

μετοχῆς των εἰς τὴν κατάστρωσιν τῶν ἔθνικῶν οἰκονομικῶν προγραμμάτων, τείνουν εἰς τροποποίησιν τοῦ πρότερον κρατήσαντος τρόπου χειρισμοῦ τοῦ θέματος. Ἔντελῶς ἀντίθετος τοῦ προγραμματισμοῦ ἐνεφανίσθησαν εἰς τὰς Ἕνωμένας Πόλιτείας, τὴν Γερμανίαν καὶ τὴν Ἐλβετίαν. Ἐπεροι, δητος εἰς τὴν Γαλλίαν, τὸ Ἕνωμένον Βασίλειον καὶ τὴν Σουηδίαν, ἀπέκλιναν εἰς τὴν ἀποδοχὴν τροποποίησεων αἱ ὄποιαι ὠδήγησαν βασικῆς εἰς ἄρησιν τῆς ἀρχῆς τοῦ προγραμματισμοῦ ἀλλ᾽ οὐχὶ καὶ τοῦ εἰδικοῦ συστήματος κατευθύνσεως. Αἱ ἐργατικαὶ ἐνώσεις αἱ ὄποιαι συνεχίζουν συμμετέχουσαν εἰς τὸν προγραμματισμὸν εἶναι ἐκεῖναι αἱ ὄποιαι ἀσκοῦν σπουδαϊκήν ἐπιρροήν ἐπὶ τῶν κυβερνήσεων των, δητος εἰς τὸ Βέλγιον, τὴν Ὀλλανδίαν, τὴν Νορβηγίαν, ἢ δηνος δὲ ὁ δραγανισμὸς προγραμματισμοῦ ἔχει ἀπλῶς συμβούλευτην ἀρμόδιοτηταν ἐπὶ γενικῶν θεμάτων, δητος εἰς τὸν Καναδᾶν.

Ἡ φύσις τοῦ προβήματος ἔχει καταστῇ εὐρέως ἀντιληπτὴ ἐντὸς τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος. Βασικὴν προϋπόθεσιν διὰ τὴν ἐπιχειρεύειν ἔθνικῶν στόχων ἀποτελεῖ ἡ ἀνένδομένη κρατικὴ παρέμβασις εἰς τὴν οἰκονομίαν. Ἀπαραιτήτως ἡ ἐλευθερία πρὸς λήψιν ἀποφάσεων ὑπὸ τῶν ἐπιχειρήσεων πρέπει νὰ περιορισθῇ. Ἄλλὰ οἱ ἡγέται τῶν ἐργατικῶν ἐνώσεων δεικνύουν προθύμιαν πρὸς ἀποδοχὴν περιορισμῶν εἰς τὰς διαδικασίας τῶν συνλογικῶν διαπραγματεύσεων. Ἐπιπροσθέτως οὗτοι διαπιστώνουν δτι καὶ κυβερνήσεις εἰς τὰς ὄποιας ἐπικρατοῦν οἱ ἴδιοι τῶν πολιτικοῦ συνεργάται λαμβάνουν ἀποφάσεις δυσαρέστους διὰ τὰς ἐνώσεις.

Γνωρίζουν, ἐπίσης, δτι αἱ κυβερνήσεις ὑπόκεινται εἰς πιέσεις αἱ ὄποιαι ἔνται ἰσχυρότεραι τῆς ἱδίκης τῶν ἐπιρροῆς. Ἐχουν δὲ σκληρός διδαχῆθη ὅτι συμφονίαι καὶ δεσμεύσεις ἀναλαμβανόμεναι εἰς ἓν τομέα δυνατῶν νὰ ἔξουδετεροινται ἡ νὰ ἀποβαίνουν ἀρνητικαὶ ἔνεκα δραστηριοτήτων εἰς ἔτερον τομέα, δπος ἐπίσης δτι αἱ κυβερνήσεις χειρίζονται ἐν ἐνρύφασμα δυνατοτήτων κατὸ τὴν χάραξιν τῆς ἐπὶ μέρους πολιτικῆς των. Είναι δυσχερές νὰ ἀντιπαραβληθοῦν οὗτοι πρὸς τοιαύτην ικανότητα καὶ ἰσχύν.

Αἱ ἐργατικαὶ ἐνώσεις ἔχουν ἐπιτύχει διείσδουσιν εἰς διαφόρων ἐπιπλέον κυβερνητικῶν σώματων καὶ σώματα χαράξεως πολιτικῆς καὶ ἀστήσεως διοικήσεως. Αὖται πλέον ἀντιμετωπίζουν τὸ ἔργον τῆς ἀποσαφηνίσεως τοῦ προβήματος, τοῦ καθορισμοῦ τῶν θέσεων των, τῆς ἐπικοινωνίας μετὰ τῶν μελῶν των καὶ τῆς διερευνήσεως τῆς ὑπὸ αὐτῶν ὑπόστητος. Πρὸς ἐπιτελέν τῶν σκοπῶν αὐτῶν θὰ ἀπαιτηθοῦν περισσότερα μέλη καὶ διεύρυντις τῶν οἰκονομικῶν πόρων. Αἱ ἐνώσεις θὰ ἔξαγακασθοῦν νὰ ἀναπτύξουν καὶ νὰ εὐρύνουν τὰς νέας τῶν δραστηριότητας, καθὼς παραλλήλως θὰ ἀσκοῦν πίεσιν ἐπὶ τῶν μελῶν των δι τῆς ἡγεμόνας εἰσφορᾶς. Ἐνῷ δὲ ἐντὸς τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος δημιουργοῦνται αἱ προϋποθέσεις διὰ τὴν ἀνάληψιν πρὸς ἔργον αὐτοῦ, ἀπογοήτευσις καὶ συγχισις ἐπικρατεῖ μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς ἡγεμονίας.

Τὰ ἐργατικά κινήματα τῶν δυτικῶν κεφαλαιοκρατικῶν κοινωνιῶν ἀντιμετωπίζουν ἐν σύνολον νέον ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν προβλημάτων. Αἱ εὐχάριστοι καὶ συνήθεις δραστηριότητες ἀπλῶς θὰ ἀναβάλουν τὴν ἡμέραν τῶν μεταβολῶν καὶ δυνατῶν νὰ ἀποτελέσουν ἀφορμὴν διὰ συστάσεων ριζικῶν μεταβολῶν, ἐντόνων ἐρίδων καὶ εὐρέων σχισμάτων. Αἱ ἐργατικαὶ ἐνώσεις ἐστιμείσαν προδόδους κατὰ τὴν πορείαν των ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τὴν ὅποιαν ἔχουν χαράξει, καίτοι ὑφίστανται μεγάλαι ἐλλείψεις εἰς τὸν βαθμὸν δραγάνσεως καὶ τὴν διάρθρωσίν των εἰς πολλὰς χώρας.

Τὰ θέματα τὰ ὄποια ἀποτελοῦν ἀληθῆ πρόκλησιν διὰ τὰς ἐργατικὰς ἐνώσεις είναι ἡ διαμόρφωσις ἀποτελεσματικῆς ἐκπροσωπήσεως τῶν μισθωτῶν εἰς τὴν τράπεζαν τῶν διαπραγματεύσεων διὰ προσώπων πρερχομένων ἐξ αὐτῆς ταύτης τῆς ἐργασίας καὶ ἡ ἀνάπτυξις προγραμμάτων καὶ καταλλήλων μηχανισμῶν διὰ τὴν ἐκπροσώπησην τῶν μισθωτῶν εἰς ἐπιχειρησιακά, βιομηχανικῶν κλάδων, ἐθνικὰ καὶ εἰς διεθνῆ σώματα. Η διάρθρωσίς των, αἱ παρεχόμεναι διευκολύνσεις καὶ αἱ ἀκολουθούμεναι κατευθύνσεις πολιτικῆς ἐπὶ τῶν ἔκαστοτε θεμάτων πρέπει νὰ είναι συναρεπτές πρὸς τὴν τρέχουσαν οἰκονομικὴν καὶ πολιτικὴν ζωήν. Μὲ μεγαλυτέραν καθοδήγησην ἀπὸ μέρους τῶν κυβερνήσεων αἱ ἐνώσεις θὰ δυνηθοῦν νὰ προσαρμόσουν ἐκουσίων τὰς θέσεις των πρὸς βραχυπρόθεσμους, μεσοπροθέσμους καὶ μακροπροθέσμους στόχους. Ή ἀποδοχὴ τοῦ δικαιώματος ἀστήσεως ἐπιρροῆς καὶ χρησιμοποίησεως τῶν ἐνκαύτων συμμετοχῆς εἰς ὅργανα λήψεων ἀποφάσεων καὶ ἐκτελέσεως αὐτῶν ἐπὶ ἐπιχειρησιακοῦ καὶ κυβερνητικοῦ ἐπιπέδου θὰ πρέπει νὰ συμβιβασθῇ μὲ τὴν ἐπιθυμίαν των διανεξέδρτησιν καὶ ἀποτελεσματικά διαφορίας ἐντὸς μαζὶς κοινωνίας ἡ ὄποια ἀπεδέχθη ἥητο πολλούς ἐκ τῶν βασικῶν ἀντικείμενων σκοπῶν των, καίτοι οὐχὶ ἀκριβῶς εἰς τὴν ὑπὸ αὐτῶν προταθεῖσαν μορφήν, καὶ ἐντὸς τῆς ὄποιας ἡ ὑπὸ τῶν ἐργατικῶν ἐνώσεων συνέχισται ἀστήσεως πιέσεως ἀποτελεῖ σηματικὸν παράγοντα διατήρησεως ἰσορροπίας μεταξὺ τῶν ἀντιτίθεμένων συμφερόντων. Τὸ ἐργατικὸν κίνημα θὰ παραμείνη μᾶλλον ὡς μία δύμας κεντρική καὶ κριτικῆς σημασίας μεταξὺ ἀλλών ὅμαδων, παρὰ ὡς ἡ μόνη ἀντίπαλος αὐτῶν.

Ἡ πρόκλησις διὰ τὴν σφυρηλάτησιν μᾶς συνεχῶς ἐπεξεργασίμων προσαρμογῆς τῶν θέσεών των, ἐντὸς τῆς νέας ἐποχῆς τῶν δυτικῶν κεφαλαιοκρατικῶν κοινωνιῶν, είναι ἡ μόνη τὴν ὄποιαν αἱ ἐργατικαὶ ἐνώσεις διφείλουν νὰ ἀντιμετωπίσουν. Εὐτυχῶς αὖται διατηροῦν μέγαν βαθμὸν ἐλευθερίας διὰ νὰ ἀναπτύξουν τὴν πολιτική καὶ τὰ προγράμματά των, ὑπὸ τοῦ προγράμματος τῶν εἰδικῶν συμφερόντων τῶν διαδόντων τῶν ἀλλά καὶ τὴν ἀπόψεων των περὶ ἐθνικῶν συμφερόντων.